

TAL PÅ DIABETES I KOMMUNERNE

Webudgivelser

Tal på sundhed i kommunerne

Tal på sundhed i kommunerne er et pilotprojekt, som har fokus på en bedre udnyttelse og formidling af den viden, der findes i Sundhedsstyrelsens registre med relevans for kommunerne. I første omgang er der udarbejdet to analyser om henholdsvis alkoholområdet og diabetes. Det skal efterfølgende vurderes, om samme analyse- og formidlingsmodel skal benyttes fremover – herunder for andre risikofaktorer og kroniske sygdomsområder.

Tal på diabetes i kommunerne

Sprogkode: Dansk

Type: Faglig rådgivning

Emner: Diabetes; kommunal sundhedsplanlægning; tal og analyse

Udgiver: Sundhedsstyrelsen

Udgave: 9. juni 2010

Opdateret: 27. september 2010

Sidetal: 63 sider

By og år: København 2010

Formater: Webudgivelse

Indhold

1. Indledning
2. Data og metode
3. Antal diabetikere
4. Komplikationer til diabetes
5. Udgifter relateret til diabetes
6. Forebyggelsesperspektiver

Bilag

Bilag 1 - Anvendte diagnosekoder

Graf 1 - Antal diabetikere fra 1997-2009

GIS kort 1 - Antal diabetikere 2008

GIS kort 2 - Antal hjerte-diabetikere 2008

GIS kort 3 - Kommunal medfinansiering, diabetes sygehus, 2008

GIS kort 4 - Kommunal medfinansiering, diabetes sygesikring, 2008

Tabel 1 - Antal diabetikere i kommunerne, faktisk antal

Tabel 2 - Diabetikere i kommunerne korregeret for alder og køn

Tabel 3 - Diabetikere på landsplan med hjerte-karsygdomme

Tabel 4 - Diabetikere i dialyse

Tabel 5 - Diabetikere i laserbehandling

Tabel 6 - Diabetikere med amputationer

Tabel 7 - Antal hospitalkontakter i 2008 for borgere med diabetes og øvrige borgere

Tabel 8 - Udgifter for diabetikere med hospitalskontakt 2008

Tabel 9 - Merudgift til borgere med diabetes hospitalskontakt 2008

Tabel 10 - Antal sygesikringskontakter i 2008 for borgere med diabetes og øvrige borgere

Tabel 11 - Udgifter for diabetikere med sygesikringskontakt 2008

Tabel 12 - Merudgift til borgere med diabetes, sygesikringskontakt 2008

1. Indledning

Formål

Diabetes er en af de livsstilssygdomme, der er i hastig vækst, og som koster kommunerne penge til behandling, pleje m.v. Formålet med denne netpublikation er at levere viden om forekomsten af diabetes og de sundhedsøkonomiske omkostninger til behandling af diabetes og komplikationer heraf. Dette med henblik på at øge opmærksomheden om diabetes og kommunernes potentiale i forhold til at forebygge diabetes og komplikationer som følge af diabetes. Analysen vil således have fokus på:

- Antal diabetikere i de enkelte kommuner
- Komplikationer til diabetes
- Sundhedsudgifter relateret til diabetes
- Forebyggelsespotentiale

Publikationen formidler data på landsplan og kommuneniveau, så hver enkelt kommune kan sætte egne tal i relation til andre kommuner. Dette kan give kommunen et overblik over den nuværende situation og de fremtidige udfordringer og derved bidrage til planlægning og udvikling af indsatsen i relation til diabetes i den enkelte kommune.

OBS: Beregningerne bag tabellerne 1-6 er på given foranledning blevet gennemgået. Resultatet er, at der i forhold til den oprindelige udgave er foretaget rettelser i tabel 6 (diabetikere med amputationer). For de øvrige nævnte tabeller er der ikke rettelser til beregningerne. Når tallene alligevel har ændret sig smule, skyldes det, at de beregnes på baggrund af 'levende registre', som Landspatientregisteret, Sygesikringsregisteret og CPR, der løbende opdateres. Dette giver - over tid - små ændringer i resultaterne.

Baggrund

Sundhedsstyrelsen indhenter, opbevarer og formidler en lang række data om befolkningens sundhed og sundhedsvæsenets virksomhed. Disse sundhedsdata opbevares i en række forskellige registre.

Kommunerne har med strukturreform og Sundhedsloven fået et større ansvar og flere opgaver på sundhedsområdet. Et velfungerende kommunalt sundhedsvæsen forudsætter bl.a., at kommunernes har adgang til viden og data af betydning for kommunens virksomhed på sundhedsområdet.

Sundhedsstyrelsen har siden 1. maj 2009 stillet sundhedsøkonomiske oplysninger til rådighed for kommunerne via KØS-projektet (KommunalØkonomisk Sundhedsinformationsgrundlag).

'Tal på diabetes i kommunerne' er en del af projektet 'Tal på sundhed i kommunerne' og skal ses i lyset af Sundhedsstyrelsens ønske om at bidrage til at styrke kommunernes planlægningsgrundlag ved at formidle relevant viden om borgernes sundhedstilstand og træk på sundhedsvæsnets ydelser m.v. på kommuneniveau og kombinere dette med faglig analyse.

2. Data og metode

De anvendte registre

Den viden og de tal, der præsenteres i publikationen, er udtræk fra Det nationale diabetesregister, Landspatientregisteret (LPR) og Sygesikringsregisteret. Disse registre beskrives kort nedenfor:

Det nationale diabetesregister

Det Nationale Diabetesregister er etableret i 2006 som et led i regeringens diabetesbehandlingsplan til brug for monitorering af diabetes i Danmark. Registeret indeholder oplysninger om personer med en diabetesdiagnose.

Diabetesregisteret er baseret på oplysninger om diagnoser, ydelser og medicin fra Landspatientregisteret, Sygesikringsregisteret og Lægemiddelstatistikregisteret. Ud fra disse oplysninger registreres med stor sikkerhed personer i Danmark med en diabetesdiagnose. Bopælskommune registreres fra cpr-registret. Det er endnu ikke muligt at udtrække data specifikt på type 1 og type 2 diabetes, men der arbejdes med dette.

Populationen i denne publikation er personer, der er registreret i det nationale diabetesregister og bosiddende i en dansk kommune ved udgangen af 2008.

Landspatientregistret (LPR)

Aktiviteten i forhold til forbruget af hospitalsydelser for populationen af borgere med diabetes og øvrige borgere i Danmark er hentet fra Landspatientregistret (LPR), mens oplysningerne vedrørende de sundhedsøkonomiske udgifter er hentet fra det DRG-grupperede LPR, som foruden oplysningerne fra LPR er beriget med oplysninger om sygehusenes omkostninger.

LPR blev oprettet i 1977 og indeholder registreringer om indlæggelser, ambulante- og skadestuebesøg herunder blandt andet oplysninger om sygehus, tidspunkt for hospitalskontakten, kommune, alder og køn. For hver hospitalskontakt indeholder registret DRG-grupperede dataoplysninger om omkostningen for kontakten samt den kommunale medfinansiering (KMF).

I denne publikation bruger vi data fra LPR til at belyse komplikationer til diabetes og omkostninger til behandling.

De anvendte diagnoser og procedurer, som vedrører komplikationerne til diabetes kan ses i bilag 1.

Bilag 1 - Anvendte diagnosekoder

Hjerte-karsygdom
Blodtryksforhøjelser DI 10-15
Iskæmisk hjertesygdom DI 20-25
Andre former for hjertesygdom DI 30-52

Karsygdomme i hjernen DI60-69
Sygdomme i arterier, arterioler og kapillærer DI 70-79
Dialyse (nyresygdom)
SKS-procedurekode vedr. hæmo- og peritoneal dialyse
Procedurekoden Dialyse ved kronisk nyresygdom BJFD2 med underliggende niveauer BJFD20 - 27
Laserbehandling (diabetisk øjensygdom)
Procedurekoder KCKC10 og KCKC15
Sygesikringskoder 3501 og 3601.
Amputation
SKS-koder:
KNFQ
KNFQ19
KNFQ99
KNGQ
KNGQ19
KNGQ99
KNHQ
KNHQ1
KNHQ11
KNHQ14
KNHQ17
KNHQ2
KNHQ20
KNHQ21
KNHQ24
KNHQ27
KNHQ99

Sygesikringsregistret

Sygesikringsregisteret indeholder oplysninger om ydelser foretaget hos praktiserende læger, speciallæger, tandlæger, psykologer, fodterapeuter, selvstændige laboratorier, optikere(briller), fysioterapeuter og kiropraktorer med støtte fra Den Offentlige Sygesikring.

Oplysningerne belyser borgernes brug af sundhedsydelser og ikke forekomsten af specifikke sygdomme. Dog kan registeret via ydelserne belyse forekomsten af enkelte sygdomme.

Med udgangspunkt i Sygesikringsregistret kan de sundhedsøkonomiske udgifter for brugen af sygesikringsydelser opgøres i forhold til antal kontakter og ydelser opgjort på bruttohonorar og kommunal medfinansiering. Registret indeholder oplysninger om sygesikringsydelser opdelt på alder, køn, kommune for sygesikringsmodtageren, lægens speciale mv.

Metode

Opgørelserne vedrører aktiviteten i 2008 for alle borgere med/uden diabetes, der havde hospitals- og sygesikringskontakt. Udgifterne er opgjort i 2009-priser. Alle data er formidlet så hver enkelt kommune kan se deres egne tal og sætte disse i relation til andre kommuner. Dette kan give den enkelte kommune et overblik over den nuværende situation og de fremtidige udfordringer i relation til diabetes.

Opgørelserne er derfor primært præsenteret i en version, der korrigerer for forskelle i kommunernes køns- og alderssammensætning (standardiserede nøgletal). De faktiske tal er medtaget i de tilfælde, hvor de skønnes at bidrage med relevant information. Fælles for de standardiserede nøgletal for de sundhedsøkonomiske udgifter er, at de opgøres i kroner pr. 1.000 borgere i kommunerne, mens komplikationerne som følge af diabetes er opgjort som andel af den samlede diabetes- eller befolkningspopulation.

Standardiseringen gør det muligt at sætte tallene for de enkelte kommuner i forhold til hinanden. Det er dog i denne sammenhæng vigtigt at holde sig for øje, at standardiseringen alene tager højde for køns- og alderssammensætningen og ikke andre demografiske forskelle som fx uddannelses- eller indkomstniveau eller forskelle i adgangen til sundhedsydelser. Derfor skal sammenligninger mellem kommunerne fortages med forsigtighed og en sund kritisk sans.

Type 1 og type 2 diabetes

Det har ikke i dette projekt været muligt at skelne mellem type 1 og type 2 diabetes, da der i forbindelse med registrering på landsplan endnu ikke er udviklet en valid metode til identificering af personer med henholdsvis den ene eller den anden type diabetes. Der arbejdes i Sundhedsstyrelsen på at finde en løsning på dette fx via udtræk fra Lægemiddelstatistikken, da visse lægemidler overvejende bruges til enten type 1 eller type 2 diabetes.

De opgørelser, der præsenteres i denne publikation, omfatter således både type 1 og type 2 diabetes. Alligevel er det muligt at udlede konklusioner om typer 2 diabetes, der er livsstilsrelateret og dermed forebyggelig. Meget tyder på, at stigningen i forekomsten af diabetes, der ses i de senere år, især skyldes en markant stigning i antallet af type 2 diabetes tilfælde, mens antallet af personer med type 1 diabetes har været svagt stigende og udgør ca. 10%

Komplikationer til diabetes

Publikationen viser endvidere en række tendenser og indikationer i forhold til diabetes. Fx er der udvalgt en række komplikationer til diabetes som indikatorer for komplikationstygden. Disse er bl.a. valgt fordi diagnosen kan henføres til diabetes. De komplikationer der er medtaget er: diabetisk øjensygdom, nyresygdom (dialyse) og amputation. En række andre komplikationer med en kendt sammenhæng med diabetes kan ikke på samme måde isoleres, da disse diagnoser ikke udelukkende er forbundet med diabetes. Det gælder fx visse hjerte-kar-lidelser. Da hjerte-karsygdom imidlertid er en alvorlig komplikation til diabetes med store omkostninger både for den enkelte og for samfundet, har vi i publikationen valgt at vise forekomsten af udvalgte hjerte-kar-lidelser i diabetespopulationen fra Det nationale diabetesregister og

sammenholde denne med forekomsten af (udvalgte) hjerte-karlidelser i befolkningen som helhed. Derved fås et billede af diabetespopulationens overhyppighed af hjerte-karlidelser.

De anvendte diagnoser, som vedrører komplikationerne til diabetes kan ses i bilag

Bilag 1 - Anvendte diagnosekoder

Hjerte-karsygdom
Blodtryksforhøjelser DI 10-15
Iskæmisk hjertesygdom DI 20-25
Andre former for hjertesygdom DI 30-52
Karsygdomme i hjernen DI60-69
Sygdomme i arterier, arterioler og kapillærer DI 70-79
Dialyse (nyresygdom)
SKS-procedurekode vedr. hæmo- og peritoneal dialyse
Procedurekoden Dialyse ved kronisk nyresygdom BJFD2 med underliggende niveauer BJFD20 - 27
Laserbehandling (diabetisk øjensygdom)
Procedurekoder KCKC10 og KCKC15
Sygesikringskoder 3501 og 3601.
Amputation
SKS-koder:
KNFQ
KNFQ19
KNFQ99
KNGQ
KNGQ19
KNGQ99
KNHQ
KNHQ1
KNHQ11
KNHQ14
KNHQ17
KNHQ2
KNHQ20

KNHQ21
KNHQ24
KNHQ27
KNHQ99

Sundhedsøkonomiske udgifter relateret til diabetes

I kapitlet om de sundhedsøkonomiske udgifter til diabetes er fokus rettet mod forbruget af sundhedsydelser for diabetikere med hospitals- eller sygesikringskontakt i 2008.

Det har ikke været muligt at identificere kontakter i primær eller sekundær sektoren, der udelukkende vedrører diabetesbehandling. Som følge heraf beregnes i publikationen de samlede udgifter til diabetikere. Hermed afspejler udgifterne også kontakter, der ikke direkte kan henføres til diabetesdiagnosen.

I lighed med ovenstående beregnes de samlede udgifter til de øvrige borgere i henholdsvis primær og sekundærsektoren. På baggrund af de samlede udgifter til diabetikere og øvrige borgere beregnes merudgifterne til diabetikere på lands- og kommuneniveau.

Udgifterne til diabetes i hospitalsvæsenet er baseret på DRG-takster, mens udgifter i primærsektoren er baseret på de fastsatte bruttohonorar i sygesikringen. De samlede udgifter til diabetikere samt den kommunale medfinansiering (KMF) fordelt på kommuner præsenteres i kapitlet om udgifterne relateret til diabetes.

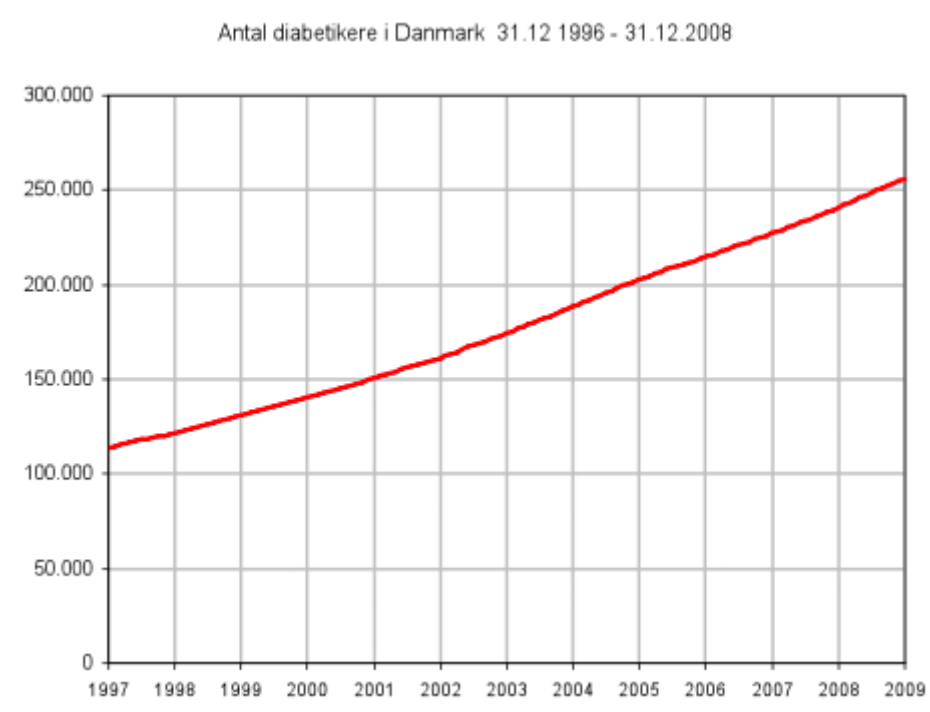
Som følge af kommunernes medfinansiering af den stationære genoptræning i hospitalsvæsenet inkluderer opgørelserne udgifter for den stationære genoptræning. For opgørelser vedrørende sygesikring skal det bemærkes, at den vederlagsfri fysioterapi overgik til kommunernes fuldfinansiering medio 2008. I denne publikation er det dog valgt at medtage udgifterne til vederlagsfri fysioterapi for hele 2008.

I 2009 udgør KMF 30% af DRG/DAGS-taksten - dog maksimalt 4.804 kr. pr. indlæggelse og 320 kr. pr. skadestue/ambulant besøg. For genoptræning under indlæggelse udgør KMF 70% af genoptræningstaksten. I forhold til sygesikring udgør KMF 30% af honoraret, dog maksimalt 320 kr. pr. ydelse.

3. Antal diabetikere

Diabetes (sukkersyge) er ubehandlet en tilstand med kronisk forhøjet sukkerindhold i blodet. De to hyppigste former for diabetes kaldes type 1 diabetes og type 2 diabetes. Diabetes indebærer en øget risiko for at udvikle en række alvorlige komplikationer i hjerte-karsystemet, nervesystemet, nyrer og øjne, og dette er blandt andet medvirkende til, at diabetikere har en betydelig overdødelighed i forhold til ikke-diabetikere. Type 1 diabetes skyldes en manglende evne til selv at producere tilstrækkeligt insulin og rammer typisk børn og yngre personer, men sygdommen optræder i alle aldersklasser. Type 1 diabetes udgør ca. 10% af det samlede antal diabetikere. Der har i de senere år været en stigning i antallet af børn med ny-opstået diabetes. Type 2 diabetespatienter har ofte forhøjet insulinproduktion, men en nedsat følsomhed for insulin i kroppen (insulinresistens). Risikoen for at udvikle type 2 diabetes stiger med alderen. Sygdommen er i hastig fremmarch. Væksten i antallet af type 2 diabetikere skyldes i Danmark primært livsstil og en voksende ældrebefolkning. Desuden er nogle befolkningsgrupper genetisk disponeret for en øget risiko for at udvikle type 2 diabetes.

Graf 1 - Antal diabetikere fra 1997-2009

Antallet af diabetikere har været jævnt stigende de senere år, hvilket som nævnt primært tilskrives væksten i type 2 diabetes. Ved udgangen af 2008 havde ialt ca. 256.000 danskere diagnosen diabetes, heraf ca. 10% med type 1 diabetes. Diabetespopulationen udgør omkring 4,7 % af den samlede befolkning. Som det fremgår af grafen ovenfor er antallet af diabetikere mere end fordoblet siden 1997.

Diabetikere har en betydelig overdødelighed i forhold til resten af befolkningen. Denne overdødelighed er dog faldet markant i de seneste år – fra 91 % i 1997 til 57 % i 2008, hvilket kan tilskrives en tidligere diagnosticering og en bedre behandling af diabetikere.

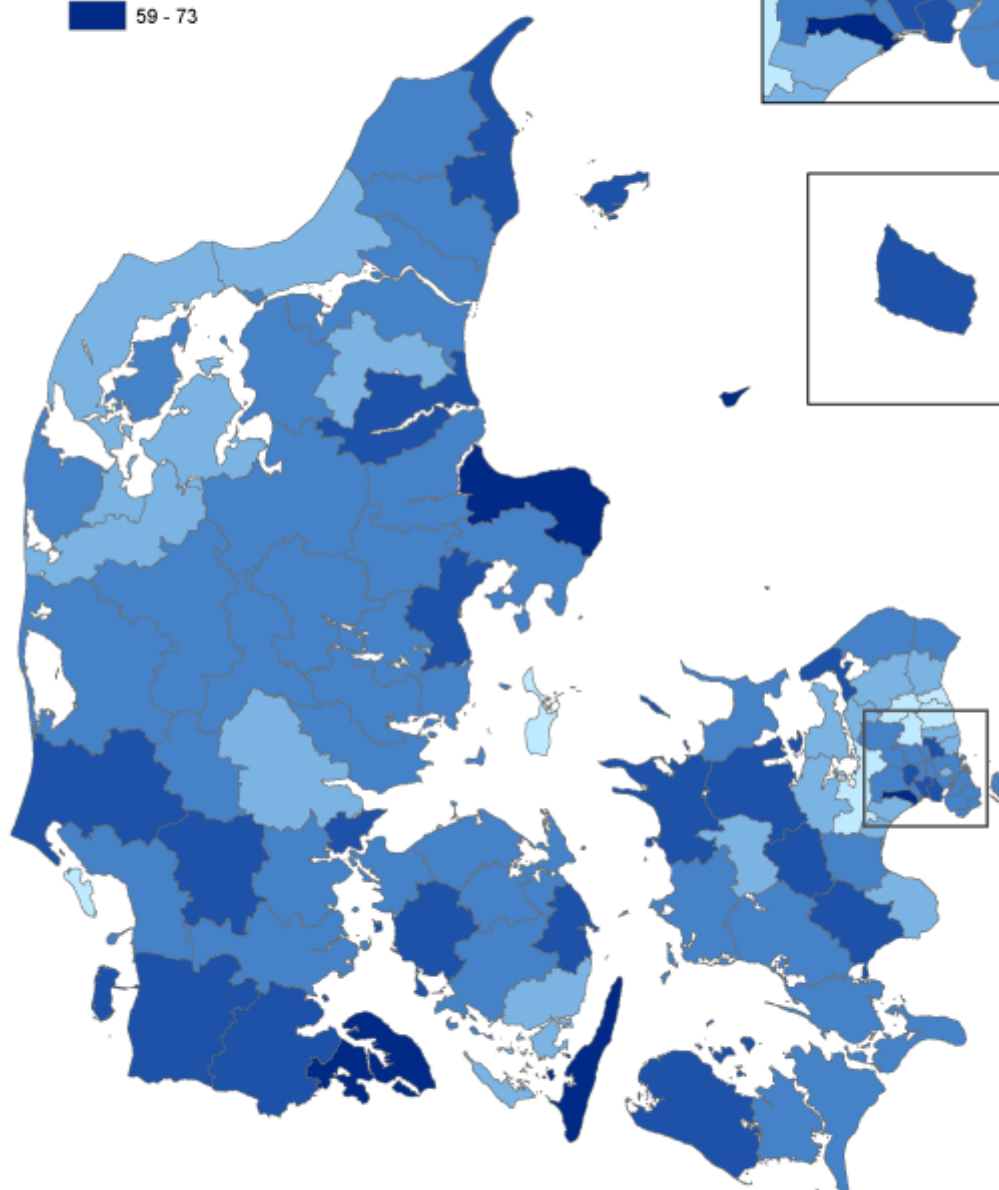
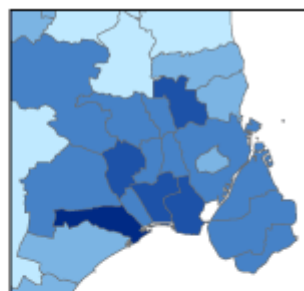
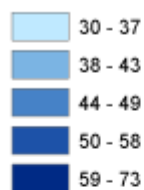
Der opdages hvert år ca. 22.000 til 26.000 nye tilfælde af diabetes i Danmark. Tallet har ligget ret stabilt de seneste år. At det samlede antal diabetikere stiger, kan bl.a. tilskrives, at dødeligheden falder. Diabetikere lever i dag længere med deres sygdom end tidligere.

Diabetikere fordelt på kommunerne

Antallet af diabetikere er ikke jævnt fordelt i kommunerne. Danmarkskortet og de to tabeller nedenfor viser, at antallet af diabetikere blandt borgerne varierer betydeligt kommunerne imellem.

GIS kort 1 - Antal diabetikere 2008

Antal diabetikere pr. 1.000 borgere*

Antal diabetikere 2008

Kilde: SST, Det nationale diabetesregister

* korrigeret for alder og køn

Danmarkskort: © Kort & Matrikelstyrelsen 2008

Det faktiske antal diabetikere fordelt på kommuner, som fremgår af tabel 1, giver kommunerne en viden, der kan være brugbar i forhold til den konkrete planlægning af service til borgere med kronisk sygdom samt en indikation på mulige udgifter for kommunen til behandling af borgere med diabetes. Tabellen viser ligeledes, hvor mange nye diabetikere, der er kommet til i kommunen i 2008. Ser man på det faktiske antal diabetikere og hvor stor en andel det udgør af kommunens borgere i tabel 1, er tallene naturligt tæt forbundne med både kommunens størrelse og demografiske profil. Da forekomsten af type 2 diabetes er relateret til alder, vil en kommune med en stor ældrebefolkning naturligt have flere diabetikere. Men også social ulighed spiller en rolle, da usund livsstil og udviklingen af visse kroniske sygdomme forekommer

hyppigere i de befolkningsgrupper, der har lav uddannelse og lav indtægt. Kommuner med en sådan social profil vil derfor have flere diabetikere end kommuner med en anden demografisk befolkningssammensætning.

Tabel 1 - Antal diabetikere i kommunerne, faktisk antal

Diabetikere med adresse i en dansk kommune ved udgangen af 2008.

For nytilkomne diabetikere er kommunen på inklusionstidspunktet valgt.

Udtræk fra NDR.

Kommune	Nytilkomne diabetikere i løbet af 2008	samlet antal diabetikere	Diabetikeres andel af befolkningen i procent
Allerød	72	764	3.2
København	1.589	18.592	3.6
Roskilde	265	2.958	3.7
Hørsholm	76	891	3.7
Rudersdal	169	1.995	3.7
Hillerød	161	1.749	3.7
Furesø	117	1.419	3.8
Solrød	84	779	3.8
Lejre	101	1.013	3.8
Frederiksberg	242	3.621	3.9
Holstebro	257	2.253	3.9
Rebild	94	1.141	3.9
Gentofte	234	2.752	4.0
Egedal	170	1.643	4.0
Favrskov	187	1.885	4.1
Struer	93	936	4.1
Vejle	513	4.348	4.1
Greve	198	1.969	4.1
Århus	1.536	12.568	4.2
Skive	213	2.042	4.2
Frederikssund	180	1.872	4.2
Skanderborg	328	2.395	4.3
Fredensborg	127	1.669	4.3
Silkeborg	418	3.745	4.3
Herning	473	3.611	4.3
Thisted	214	1.970	4.3
Sorø	105	1.275	4.4

Kolding	425	3.862	4.4
Køge	223	2.491	4.4
Viborg	412	4.056	4.4
Horsens	457	3.550	4.4
Ålborg	774	8.757	4.5
Odense	856	8.465	4.5
Svendborg	284	2.680	4.5
Høje-Taastrup	170	2.165	4.6
Ballerup	194	2.180	4.6
Lyngby-Taarbæk	197	2.384	4.6
Hjørring	287	3.119	4.6
Jammerbugt	158	1.818	4.7
Ikast-Brande	165	1.867	4.7
Billund	156	1.234	4.7
Ringsted	122	1.525	4.7
Næstved	396	3.817	4.7
Glostrup	81	988	4.7
Vallensbæk	55	612	4.7
Odder	149	1.026	4.7
Hedensted	244	2.176	4.8
Esbjerg	579	5.445	4.8
Albertslund	126	1.318	4.8
Vesthimmerlands	179	1.843	4.8
Stevns	81	1.049	4.8
Gladsaxe	215	3.038	4.8
Lemvig	110	1.065	4.8
Randers	568	4.546	4.8
Slagelse	379	3.765	4.9
Fanø	11	157	4.9
Brønderslev- Dronninglund	170	1.733	4.9
Ringkøbing- Skjern	396	2.861	4.9
Nordfyns	131	1.453	4.9
Syddjurs	250	2.030	4.9
Middelfart	186	1.842	4.9
Herlev	103	1.315	4.9
Helsingør	267	3.006	4.9
Gribskov	171	2.027	5.0

Tårnby	168	2.002	5.0
Morsø	143	1.107	5.0
Faaborg-Midtfyn	248	2.605	5.0
Hvidovre	238	2.467	5.0
Samsø	23	204	5.0
Haderslev	339	2.859	5.1
Rødovre	216	1.855	5.1
Holbæk	320	3.603	5.2
Mariagerfjord	262	2.223	5.2
Faxe	164	1.847	5.2
Kerteminde	157	1.243	5.3
Assens	271	2.229	5.3
Fredericia	312	2.670	5.4
Vordingborg	262	2.524	5.4
Dragør	58	733	5.5
Kalundborg	279	2.742	5.5
Halsnæs	157	1.731	5.6
Ishøj	96	1.163	5.6
Guldborgsund	434	3.634	5.7
Aabenraa	383	3.464	5.7
Varde	417	2.940	5.8
Frederikshavn	415	3.690	5.9
Vejen	296	2.525	5.9
Odsherred	179	1.969	5.9
Tønder	291	2.405	6.0
Nyborg	208	1.913	6.0
Brøndby	167	2.057	6.1
Ærø	46	410	6.1
Lolland	335	3.142	6.5
Bornholm	329	2.911	6.8
Sønderborg	687	5.571	7.2
Læsø	13	153	7.6
Norddjurs	531	3.131	8.1
Langeland	156	1.171	8.6

Ønsker man som kommune at sætte antallet diabetikere i forhold til andre kommuner, er det derfor mest retvisende at tage udgangspunkt i tal, der er korrigeret for køn og alder. Tabel 2 viser andelen af diabetikere korrigeret for alder og køn i den enkelte kommune og sat op i forhold til landsgennemsnittet. Det betyder, at

de kommuner der ligger på 1, har en diabetikerandel, der svarer til landsgennemsnittet, mens kommuner, der ligger henholdsvis under 1 og over 1 ligger tilsvarende under og over landsgennemsnittet. Da der ikke er korrigeret for fx indkomst og uddannelsesniveau kan det ikke udelukkes, at de variationer, der ses kommunerne imellem, bl.a. kan tilskrives sociale forskelle. Desuden kan der være lokale forskelle på hvor ofte borgerne opsøger sundhedsvæsenet, og denne forskel kan have betydning for antallet af diagnosticerede diabetikere, da mange danskere formodentlig har type 2 diabetes uden at vide det.

Tabel 2 - Diabetikere i kommunerne korrigeret for alder og køn

Diabetikere med adresse i en dansk kommune ved udgangen af 2008.
Udtræk fra NDR.
Korrigeret for alder og køn.

Kommune	Diabetikere pr. 1000 indbyggere, korrigeret for alder og køn	Indikator for andelen i forhold til landsgennemsnittet - korrigeret for alder og køn.
Hørsholm	30	0.65
Rudersdal	33	0.70
Allerød	33	0.70
Fanø	35	0.76
Furesø	36	0.77
Roskilde	37	0.79
Samsø	37	0.80
Lejre	38	0.81
Gentofte	38	0.81
Hillerød	39	0.83
Struer	39	0.83
Solrød	40	0.85
Rebild	40	0.86
Holstebro	40	0.86
Thisted	40	0.86
Skive	40	0.86
Frederikssund	40	0.86
Frederiksberg	41	0.87
Ærø	42	0.89
Fredensborg	42	0.90
Greve	42	0.90
Vejle	42	0.90
Svendborg	42	0.91

Sorø	42	0.91
Stevns	43	0.91
Lyngby-Taarbæk	43	0.92
Jammerbugt	44	0.93
Hjørring	44	0.94
Egedal	44	0.94
Lemvig	44	0.94
Morsø	44	0.94
Favrskov	44	0.94
Silkeborg	44	0.95
Syddjurs	44	0.95
Viborg	44	0.95
Herning	45	0.96
Ballerup	45	0.96
Gribskov	45	0.96
Faaborg-Midtfyn	45	0.96
Vesthimmerlands	45	0.96
Køge	45	0.97
Odder	45	0.97
Glostrup	45	0.97
Brønderslev-Dr.	46	0.98
Kolding	46	0.98
Helsingør	46	0.98
Næstved	46	0.98
Middelfart	46	0.99
Horsens	46	0.99
Nordfyns	46	0.99
Billund	46	0.99
Vordingborg	46	0.99
Dragør	46	0.99
Skanderborg	46	0.99
Ålborg	46	0,99
Slagelse	47	1.00
Herlev	47	1.01
Tårnby	47	1.01
Vallensbæk	47	1.01
Kerteminde	47	1.01
Randers	47	1.01

Ikast-Brande	47	1.02
Esbjerg	48	1.03
Haderslev	48	1.03
Ringkøbing-Skjern	48	1.03
Odense	48	1.03
Odsherred	48	1.03
Guldborgsund	48	1.03
Hedensted	48	1.04
København	49	1.05
Rødovre	49	1.05
Høje-Taastrup	49	1.06
Gladsaxe	50	1.06
Assens	50	1.07
Mariagerfjord	50	1.07
Ringsted	50	1.07
Århus	50	1.07
Halsnæs	50	1.07
Faxe	50	1.08
Hvidovre	50	1.08
Kalundborg	51	1.10
Frederikshavn	52	1.11
Holbæk	52	1.12
Fredericia	53	1.13
Lolland	53	1.13
Albertslund	53	1.14
Aabenraa	54	1.16
Nyborg	55	1.17
Tønder	55	1.17
Bornholm	55	1.18
Læsø	56	1.20
Varde	56	1.20
Brøndby	58	1.24
Vejen	58	1.25
Langeland	63	1.34
Ishøj	66	1.41
Sønderborg	66	1.42
Norddjurs	73	1.57

Lægemiddelstyrelsen har i en analyse fra 2009 brugt forbruget af hhv. insulin og tabletter som indikation for antallet af diabetikere med type 1 og type 2 diabetes. Se

<http://www.laegemiddelstyrelsen.dk/statistik/forbrugsanalyser/diabetes.asp>

4. Komplikationer til diabetes

Diabetes indebærer en øget risiko for alvorlige komplikationer i bl.a. hjerte-karsystemet, øjne, nerver og nyrer. Det medfører ikke bare en overdødelighed i forhold til resten af befolkningen – selvom denne i de senere år har været faldende-, men også dårligere livskvalitet for den enkelte og betydelige udgifter til behandling og pleje for samfundet. Der er derfor mange gode grunde til at forebygge og begrænse udviklingen af komplikationer som følge af diabetes.

Typiske komplikationer til diabetes er: diabetisk øjensygdom, hjerte-kar sygdom, fodsår, nervebetændelse, nyresygdom, skinnebenssår, åreforkalkning.

I denne publikation har vi valgt at fokusere på fire komplikationer til diabetes:

- Hjerte-karsygdom
- Nyresygdom (udfra dialyse)
- Øjensygdom (udfra laserbehandling)
- Amputationer.

De præcise diagnose- behandlings- og ydelseskoder, der er brugt til udtrækkene i LPR-registret og i Sygesikringsregistret kan ses i bilag 1.

Bilag 1 - Anvendte diagnosekoder

Hjerte-karsygdom
Blodtryksforhøjelser DI 10-15
Iskæmisk hjertesygdom DI 20-25
Andre former for hjertesygdom DI 30-52
Karsygdomme i hjernen DI60-69
Sygdomme i arterier, arterioler
og kapillærer DI 70-79
Dialyse (nyresygdom)
SKS-procedurekode vedr. hæmo- og peritoneal dialyse
Procedurekoden Dialyse ved kronisk nyresygdom BJFD2 med underliggende niveauer BJFD20 - 27
Laserbehandling (diabetisk øjensygdom)
Procedurekoder KCKC10 og KCKC15
Sygesikringskoder 3501 og 3601.

Amputation
SKS-koder:
KNFQ
KNFQ19
KNFQ99
KNGQ
KNGQ19
KNGQ99
KNHQ
KNHQ1
KNHQ11
KNHQ14
KNHQ17
KNHQ2
KNHQ20
KNHQ21
KNHQ24
KNHQ27
KNHQ99

I tabellerne over komplikationer har vi valgt at medtage alle de diabetikere, der har været i behandling for den pågældende komplikation fra 1996/1999 frem til 2008. Dette valg er truffet, fordi det for den enkelte kommune er relevant at se på, hvor mange diabetikere, der er i live i 2008 **og** i den forudgående periode har været i behandling for den pågældende komplikation. Derved gives et mere retvisende billede af det potentielle behov og omkostninger. Fx vil en diabetiker, der er blevet amputeret i 1999 formentlig stadig have behov for en indsats i 2008, hvorfor det ikke vil være relevant kun at se på et enkelt år.

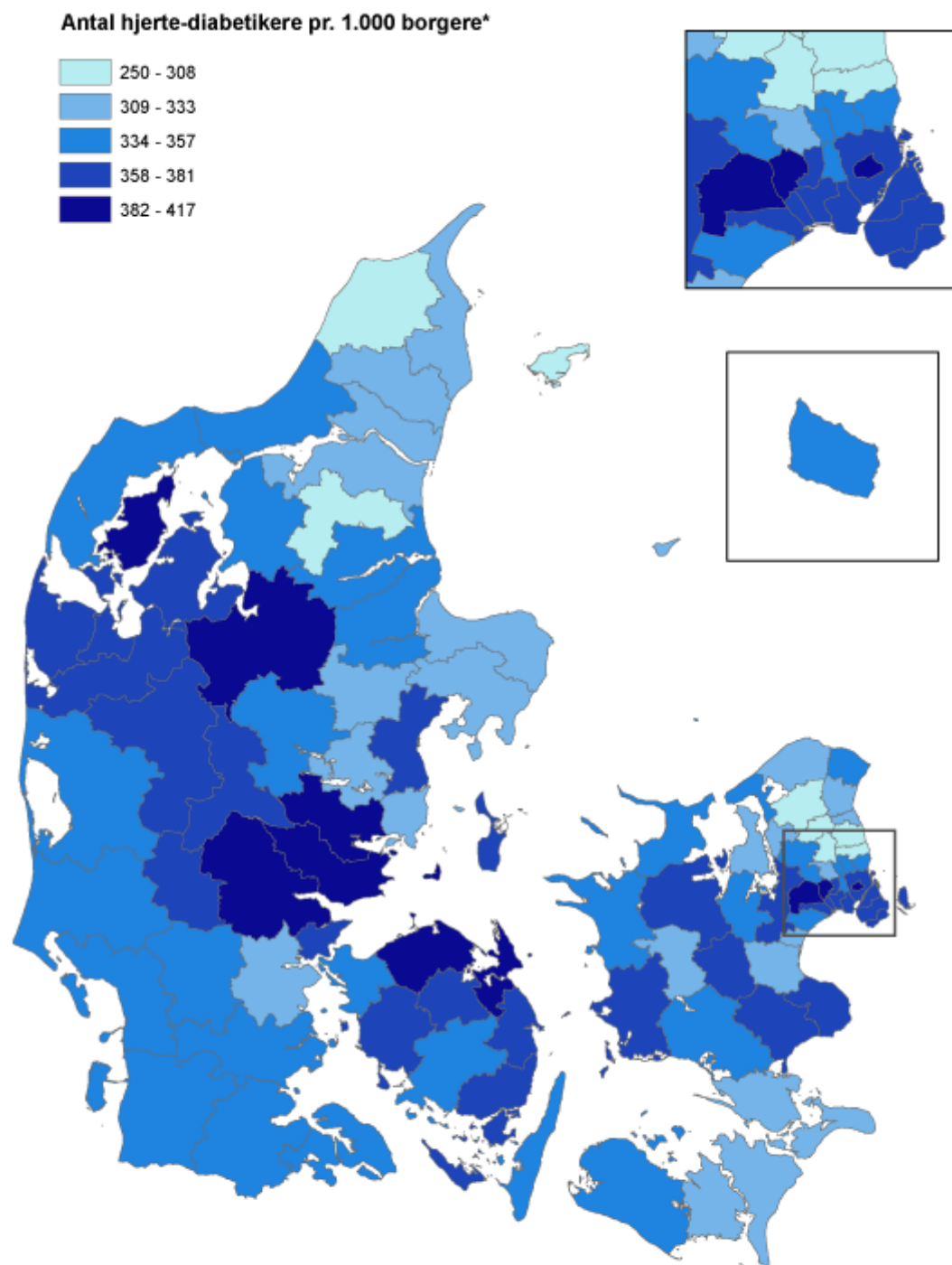
Komplikationerne er ikke standardiserede ud fra den betragtning, at hver enkelt komplikation sættes i forhold til antallet af borgere med diabetes i kommunen. Det er med andre ord den enkelte kommunes ”komplikationsbyrde” i forhold til diabetes, der er i fokus, for hver af de fire typer af komplikationer. Dette valg er truffet med henblik på at stille de mest relevante oplysninger til rådighed for hver enkelt kommune. Det betyder dog, at tallene ikke ukritisk kan sammenlignes kommunerne imellem. Her må tages forbehold for kommunernes karakteristika – herunder befolkningssammensætningen. I den forbindelse er ikke mindst alder en væsentlig parameter, da der er en vis sammenhæng mellem alder og komplikationsraten.

Det skal også nævnes, at komplikationerne her behandles hver for sig, og at den samme borger med diabetes godt kan have mere end én komplikation. I den forbindelse er borgeren kun registreret én gang i forhold til hver enkelt komplikationstype. Det vil sige, at hvis den samme borger først får amputeret en fod og siden et ben, tæller det kun som et ’tilfælde’. Mens en borger, der får både dialyse og amputation tæller med begge steder.

Hjerte-kar sygdom

En af de alvorlige komplikationer til diabetes er hjerte-karsygdom. Der er ikke specifikke diagnosekoder til hjerte-karsygdomme som følge af diabetes. Derfor er tallene her fremkommet ved at sammenholde den kendte diabetespopulation (fra diabetesregistret) med personer behandlet for hjerte-karsygdomme, hvor sammenhængen med diabetes er sandsynlig med henblik på at påvise diabetikernes overrepræsentation i forhold til hjerte-karsygdom (jf. bilag med oversigt over de anvendte diagnosekoder).

GIS kort 2 - Antal hjerte-diabetikere 2008

Antal diabetikere med hjertelidelser 2008

Kilde: SST, Det nationale diabetesregister

* korrejeret for alder og køn

Danmarkskort: © Kort & Matrikelstyrelsen 2008

Som det fremgår af tabel 3, er der en betydelig del af de diabetikere, der levede i 2008, der i perioden fra 1996 til 2008 har været i behandling for hjerte-karsygdom. I gennemsnit gælder det 35,45% af diabetikerne. Dette skal sammenholdes med, at det "kun" gælder ca. 14% af den øvrige befolkning (dvs. befolkningen minus diabetespopulationen). Der må dog tages forbehold for, at tallene ikke er standardiserede for alder og køn, og at der i diabetespopulationen er flere ældre end i den øvrige befolkning. Det betyder, at den reelle forskel på de to grupper formentlig er lidt mindre, end det fremstår her.

Tabellen viser også, at andelen af diabetikere med hjerte-karsygdom varierer kommunerne imellem.

Spændet er fra 27,5% som den laveste andel til 41% som den højeste.

Det er ikke muligt på dette grundlag at komme med en entydig forklaring på forskellene. Men udover de demografiske forskelle kommunerne imellem kan lokale forskelle i forebyggelse og behandling af diabetes have betydning.

Tabel 3 - Diabetikere på landsplan med hjerte-karsygdomme

Diabetikere med adresse i en dansk kommune ved udgangen af 2008 og behandlet for hjerte-karsygdomme i perioden 1996-2008.

Udtræk fra NDR og LPR.

Kommune	Antal diabetikere	Diabetikere med hjerte-kar sygdomme	Disses andel af diabetikerne (%)
Allerød	764	210	27.5
Furesø	1.419	421	29.7
Rebild	1.141	339	29.8
Læsø	153	46	30.1
Hjørring	3.119	958	30.7
Skanderborg	2.395	736	30.7
Egedal	1.643	506	30.8
Solrød	779	244	31.3
Hillerød	1.749	549	31.4
Favrskov	1.885	599	31.8
Køge	2.491	803	32.2
Syddjurs	2.030	658	32.4
Frederikssund	1.872	610	32.6
Fredensborg	1.669	544	32.6
Lyngby-Taarbæk	2.384	783	32.8
Ålborg	8.757	2.883	32.9
Gribskov	2.027	668	33.0
Greve	1.969	650	33.0
Sorø	1.275	423	33.2

Kolding	3.855	1.294	33.5
Gladsaxe	3.038	1.018	33.5
Rudersdal	1.995	669	33.5
Brønderslev - Dr.	1.733	582	33.6
Odder	1.026	346	33.7
Århus	12.568	4.247	33.8
Silkeborg	3.745	1.266	33.8
Vallensbæk	609	207	33.8
Norddjurs	3.131	1.061	33.9
Halsnæs	1.731	590	34.1
Randers	4.546	1.552	34.1
Herlev	1.315	449	34.1
Varde	2.940	1.007	34.3
Mariagerfjord	2.223	763	34.3
Gentofte	2.752	945	34.3
Vordingborg	2.524	868	34.4
Ishøj	1.163	400	34.5
Vejen	2.524	871	34.5
Lejre	1.013	350	34.6
Ballerup	2.180	754	34.6
Frederikshavn	3.690	1.284	34.8
Ikast-Brande	1.867	651	34.9
Faxe	1.847	645	34.9
København	18.592	6.506	35.0
Sønderborg	5.571	1.961	35.2
Lolland	3.142	1.113	35.4
Thisted	1.969	700	35.5
Tønder	2.405	855	35.6
Middelfart	1.842	655	35.6
Fanø	157	56	35.7
Bornholm	2.911	1.040	35.7
Albertslund	1.318	471	35.7
Hvidovre	2.467	882	35.8
Guldborgsund	3.632	1.302	35.8
Næstved	3.817	1.368	35.8
Esbjerg	5.445	1.954	35.9
Tårnby	2.002	719	35.9
Ringsted	1.525	548	35.9

Helsingør	3.006	1.082	36.0
Slagelse	3.761	1.356	36.0
Hørsholm	891	321	36.0
Høje-Taastrup	2.165	780	36.0
Rødovre	1.855	670	36.1
Roskilde	2.958	1.073	36.3
Vesthimmerlands	1.843	670	36.4
Aabenraa	3.464	1.260	36.4
Jammerbugt	1.818	663	36.5
Holbæk	3.603	1.317	36.6
Kalundborg	2.742	1.006	36.7
Dragør	733	269	36.7
Odense	8.465	3.107	36.7
Ringkøbing-Skjern	2.861	1.051	36.7
Haderslev	2.859	1.054	36.9
Struer	936	348	37.2
Billund	1.234	463	37.5
Faaborg-Midtfyn	2.605	978	37.5
Herning	3.611	1.356	37.6
Odsherred	1.969	743	37.7
Assens	2.229	844	37.9
Brøndby	2.057	780	37.9
Langeland	1.171	445	38.0
Skive	2.042	776	38.0
Nyborg	1.913	730	38.2
Fredericia	2.670	1.023	38.3
Holstebro	2.253	865	38.4
Stevns	1.049	405	38.6
Nordfyns	1.453	563	38.7
Lemvig	1.065	414	38.9
Viborg	4.056	1.577	38.9
Glostrup	988	385	39.0
Kerteminde	1.243	488	39.3
Frederiksberg	3.621	1.433	39.5
Svendborg	2.680	1.061	39.6
Ærø	410	163	39.8
Vejle	4.348	1.752	39.8

Morsø	1.107	443	40.0
Samsø	204	82	40.2
Horsens	3.550	1.442	40.6
Hedensted	2.176	898	41.3
Samlet	256.013	90.693	35.4

Dialyse (nyresygdom)

Når en diabetiker kommer i dialyse skyldes det alvorlig nyresygdom eller nyresvigt. Selvom tallene er relativt små, er denne komplikation taget med, fordi dialyse er en behandling, der griber dybt ind i den enkeltes liv og medfører betydelige økonomiske omkostninger. Med alle de forbehold der må tages for demografiske og geografiske forskelle kommunerne imellem, kan dialyse være en indikation på en mangelfuld forebyggende indsats i forhold til den enkelte diabetiker.

Det skal understeges, at tabel 4 alene er en opgørelse over individer som både er registreret med diabetes og dialysebehandling. Dette indikerer, at dialysebehandlingen er en følge af diabetes, selvom denne sammenhæng ikke nødvendigvis er registreret for hver enkelt.

Tabel 4 - Diabetikere i dialyse

Diabetikere bosat i en dansk kommune ved udgangen af 2008 og i dialysebehandling i perioden 1999-2008. Udtræk fra NDR og LPR.

Kommune	Antal diabetikere	Diabetikere i dialyse 1999-08	Disses andel af diabetikere (%)
Fanø	157	0	0.00
Solrød	779	1	0.13
Herlev	1.315	2	0.15
Tårnby	2.002	5	0.25
Morsø	1.107	3	0.27
Frederikshavn	3.690	10	0.27
Høje-Taastrup	2.165	6	0.28
Sorø	1.275	4	0.31
Ballerup	2.180	7	0.32
Vallensbæk	612	2	0.33
Kalundborg	2.742	9	0.33
Holbæk	3.603	13	0.36
Hvidovre	2.467	9	0.36
Favrskov	1.885	7	0.37
Lemvig	1.065	4	0.38

Lyngby-Taarbæk	2.384	9	0.38
Lolland	3.142	12	0.38
Allerød	764	3	0.39
Lejre	1.013	4	0.39
Brønderslev- Dronninglund	1.733	7	0.40
Glostrup	988	4	0.40
Fredericia	2.670	11	0.41
Næstved	3.817	16	0.42
Gladsaxe	3.038	13	0.43
Ishøj	1.163	5	0.43
Rødovre	1.855	8	0.43
Gentofte	2.752	12	0.44
Vejle	4.348	19	0.44
Ringkøbing-Skjern	2.861	13	0.45
Albertslund	1.318	6	0.46
Odsherred	1.969	9	0.46
Nordfyns	1.453	7	0.48
Billund	1.234	6	0.49
Samsø	204	1	0.49
Syddjurs	2.030	10	0.49
Tønder	2.405	12	0.50
Rudersdal	1.995	10	0.50
Aabenraa	3.464	18	0.52
Rebild	1.141	6	0.53
Faxe	1.847	10	0.54
Vesthimmerlands	1.843	10	0.54
Dragør	733	4	0.55
Vejen	2.525	14	0.55
Sønderborg	5.571	31	0.56
Hørsholm	891	5	0.56
Køge	2.491	14	0.56
Horsens	3.550	20	0.56
Kolding	3.862	22	0.57
Hjørring	3.119	18	0.58
Varde	2.940	17	0.58
Brøndby	2.057	12	0.58
Helsingør	3.006	18	0.60

Ålborg	8.757	55	0.63
Skanderborg	2.395	15	0.63
Kerteminde	1.243	8	0.64
Ringsted	1.525	10	0.66
Stevns	1.048	7	0.67
Silkeborg	3.745	25	0.67
Norddjurs	3.131	21	0.67
Vordingborg	2.524	17	0.67
Roskilde	2.958	20	0.68
Århus	12.568	85	0.68
Odder	1.026	6	0.68
Hillerød	1.749	12	0.69
Slagelse	3.765	26	0.69
Faaborg-Midtfyn	2.605	18	0.69
Ikast-Brande	1.867	13	0.70
Haderslev	2.859	20	0.70
Odense	8.465	60	0.71
Thisted	1.970	14	0.71
Bornholm	2.911	21	0.72
København	18.592	138	0.74
Frederiksberg	3.621	27	0.75
Halsnæs	1.731	13	0.75
Holstebro	2.253	17	0.75
Middelfart	1.842	14	0.76
Jammerbugt	1.818	14	0.77
Esbjerg	5.445	42	0.77
Herning	3.611	28	0.78
Fredensborg	1.669	13	0.78
Hedensted	2.176	17	0.78
Guldborgsund	3.634	29	0.80
Randers	4.546	38	0.84
Furesø	1.419	12	0.85
Langeland	1.171	10	0.85
Frederikssund	1.872	16	0.85
Struer	936	8	0.85
Skive	2.042	18	0.88
Gribskov	2.027	18	0.89
Nyborg	1.913	17	0.89

Assens	2.229	20	0.90
Viborg	4.056	37	0.91
Greve	1.969	18	0.91
Mariagerfjord	2.223	21	0.94
Ærø	410	4	0.98
Svendborg	2.680	27	1.01
Egedal	1.643	19	1.16
Læsø	153	3	1.96
Samlet	256.013	1573	0.61

Diabetisk øjensygdom (laserbehandling)

Forandringer i de små kar i øjets nethinde betyder, at diabetikere har risiko for at udvikle øjensygdomme som en komplikation til deres diabetes. Øjensygdommen kan i værste fald føre til blindhed.

Laserbehandling kan stoppe eller forsinke processen. Laserbehandling kan foregå i såvel sygehusregi som hos en privat praktiserende øjenlæge.

Tabel 5 viser andelen af diabetikere, der har fået foretaget en laserbehandling i perioden 1996-2008 fordelt på kommunerne. Gennemsnitsandelen er 4,49%, og spænder fra 2,34 % som den laveste andel til 7,72% som den højeste.

I relation til denne komplikation er det vigtigt at være opmærksom på, at det ikke kan konkluderes, at fx en høj andel af diabetikere, der er blevet laserbehandlet for diabetisk øjensygdom i kommunen, er udtryk for en manglende behandlings- eller forebyggelsesindsats. Tværtimod kan det være tegn på, at relevante aktører i kommune, almen praksis eller sygehusvæsenet opsporer og reagerer rettidigt på øjenproblemer. Dog er det også her nødvendigt at tage forbehold for lokale forhold. Fx er det ikke utænkeligt, at den geografiske afstand til nærmeste øjenspecialist kan virke ind på antallet af diabetikere, der gennemgår en laserbehandling.

Tabel 5 - Diabetikere i laserbehandling

Diabetikere med adresse i en danske kommune ved udgangen af 2008, der har fået foretaget laseroperation i perioden 1996-2008.

Udtræk fra NDR, LPR og SSR.

Kommune	Antal diabetikere	Diabetikere med laseroperation	Disses andel af diabetikere (%)
Haderslev	2.859	67	2.34
Langeland	1.171	28	2.39
Middelfart	1.842	46	2.50
Dragør	733	20	2.73
Tønder	2.405	68	2.83
Sønderborg	5.571	160	2.87

Samsø	204	6	2.94
Aabenraa	3.464	105	3.03
Bornholm	2.911	91	3.13
Fredericia	2.670	84	3.15
Kalundborg	2.742	93	3.39
Norddjurs	3.131	110	3.51
Faxe	1.847	65	3.52
Vejen	2.525	91	3.60
Gladsaxe	3.038	111	3.65
Skanderborg	2.395	88	3.67
Solrød	779	29	3.72
Stevns	1.049	40	3.81
Lyngby-Taarbæk	2.384	91	3.82
Silkeborg	3.745	143	3.82
Fanø	157	6	3.82
Hvidovre	2.467	95	3.86
Assens	2.229	86	3.86
Gentofte	2.752	107	3.89
Læsø	153	6	3.92
Holbæk	3.603	142	3.94
Morsø	1.107	44	3.97
Egedal	1.643	66	4.02
Århus	12.568	506	4.03
Odsherred	1.969	80	4.06
Skive	2.042	83	4.06
Mariagerfjord	2.223	91	4.09
Furesø	1.419	59	4.16
Vordingborg	2.524	105	4.16
Kolding	3.862	164	4.25
Glostrup	988	42	4.25
Ishøj	1.163	50	4.30
Hedensted	2.176	94	4.32
Guldborgsund	3.634	157	4.32
Odense	8.465	369	4.36
Køge	2.491	109	4.38
Hørsholm	891	39	4.38
Varde	2.940	129	4.39
Albertslund	1.318	58	4.40

Herlev	1.315	58	4.41
Faaborg-Midtfyn	2.605	115	4.41
Ikast-Brande	1.867	83	4.45
Slagelse	3.765	168	4.46
Svendborg	2.680	120	4.48
Odder	1.026	46	4.48
Ringkøbing-Skjern	2.861	129	4.51
Rødovre	1.855	84	4.53
Vallensbæk	612	28	4.58
Lolland	3.142	144	4.58
Rudersdal	1.995	93	4.66
Ballerup	2.180	102	4.68
Frederikshavn	3.690	173	4.69
Esbjerg	5.445	256	4.70
Favrskov	1.885	86	4.72
Nyborg	1.913	91	4.76
Herning	3.611	172	4.76
Viborg	4.056	195	4.81
Syddjurs	2.030	98	4.83
Horsens	3.350	172	4.85
Næstved	3.817	185	4.85
Brønderslev- Dronningelund	1.733	84	4.85
Tårnby	2.002	98	4.90
Vejle	4.348	213	4.90
Kerteminde	1.243	61	4.91
Frederikssund	1.872	92	4.91
Ålborg	8.757	431	4.92
Thisted	1.970	97	4.92
Vesthimmerlands	1.843	91	4.94
Randers	4.546	227	4.99
København	18.592	931	5.01
Brøndby	2.057	104	5.06
Jammerbugt	1.818	92	5.06
Gribskov	2.027	103	5.08
Ærø	410	21	5.12
Helsingør	3.006	154	5.12
Rebild	1.141	59	5.17

Billund	1.234	64	5.19
Lejre	1.013	53	5.23
Nordfyns	1.453	77	5.30
Ringsted	1.525	83	5.44
Halsnæs	1.731	95	5.49
Frederiksberg	3.621	200	5.52
Greve	1.969	109	5.54
Hjørring	3.119	174	5.58
Fredensborg	1.669	97	5.81
Høje-Taastrup	2.165	126	5.82
Roskilde	2.958	175	5.92
Sorø	1.275	78	6.12
Struer	936	58	6.20
Lemvig	1.065	70	6.57
Hillerød	1.749	116	6.63
Holstebro	2.253	153	6.79
Allerød	764	59	7.72
Samlet	256.013	11.469	4.48

Amputation

Større eller mindre amputationer kan være en komplikation til diabetes som følge af diabetiske karforandringer, der både har betydning for kredsløbet og nerveforsyningen. Amputationsraten er taget med, selvom der er tale om relativt små tal. Det skyldes, at amputation kan være et radikalt indgreb, som kan have store konsekvenser for den enkelte diabetiker og ofte vil indebære betydelige kommunale omkostninger til pleje, hjælpemidler og overførselsindkomster.

Tabellen viser, at gennemsnitlig 1,09% af diabetikerne i 2008 var blevet amputeret i perioden 1996-2008. Der er dog et betragteligt spænd kommunerne imellem fra den laveste andel på 0,54% til den højeste på 2,55%. Det skal bemærkes, at tallene vedr. amputation er ændret den 27. september, idet der har vist sig en programmeringsfejl i det udtræk, der blev publiceret i juni 2010. Generelt er tallene noget lavere end først antaget.

Tabel 6 - Diabetikere med amputationer

Diabetikere bosat i danske kommuner ved udgangen af 2008, som har fået foretaget amputation i perioden 1996-2008.

Udtræk fra NDR og LPR. Bemærk at tallene pga. en programmeringsfejl i første udtræk er ændret pr. 27. september 2010.

Kommune	Antal diabetikere	Diabetikere med amputationer	Disses andel af diabetikere (%)

Morsø	1.107	6	0.54
Lejre	1.013	6	0.59
Læsø	153	1	0.65
Furesø	1.419	10	0.70
Skanderborg	2.395	17	0.71
Varde	2.940	21	0.71
Gribskov	2.027	15	0.74
Aabenraa	3.464	26	0.75
Gentofte	2.752	21	0.76
Odder	1.026	8	0.78
Favrskov	1.885	15	0.80
Helsingør	3.006	24	0.80
Lyngby-Taarbæk	2.384	20	0.84
Hvidovre	2.467	21	0.85
Kolding	3.855	34	0.85
Hillerød	1.749	15	0.86
Hjørring	3.119	27	0.87
Århus	12.568	109	0.87
Tønder	2.405	21	0.87
Rebild	1.141	10	0.88
Nyborg	1.913	17	0.89
Gladsaxe	3.038	27	0.89
Rudersdal	1.995	18	0.90
Frederikssund	1.872	17	0.91
Egedal	1.643	15	0.91
Sønderborg	5.571	51	0.92
Vejle	4.348	40	0.92
Faaborg-Midtfyn	2.605	24	0.92
Frederikshavn	3.690	34	0.92
Vesthimmerlands	1.843	17	0.92
Kalundborg	2.742	26	0.95
Odense	8.465	81	0.96
Horsens	3.550	34	0.96
Norddjurs	3.131	30	0.96
Bornholm	2.911	28	0.97
Ålborg	8.757	85	0.97
Fredericia	2.670	26	0.97
Vallensbæk	612	6	0.98

Viborg	4.056	41	1.01
Glostrup	988	10	1.01
Sorø	1.275	13	1.02
Herning	3.611	37	1.02
Langeland	1.171	12	1.02
Holbæk	3.603	37	1.03
Vejen	2.525	26	1.03
Middelfart	1.842	19	1.03
Halsnæs	1.731	18	1.04
Silkeborg	3.745	39	1.04
Roskilde	2.958	31	1.05
Randers	4.546	48	1.06
Hedensted	2.176	23	1.06
Albertslund	1.318	14	1.06
Vordingborg	2.524	27	1.07
Assens	2.229	24	1.08
Ballerup	2.180	24	1.10
Greve	1.969	22	1.12
Svendborg	2.680	30	1.12
Hørsholm	891	10	1.12
Fredensborg	1.669	19	1.14
Tårnby	2.002	23	1.15
Haderslev	2.859	33	1.15
Solrød	779	9	1.16
Mariagerfjord	2.223	26	1.17
Allerød	764	9	1.18
Rødovre	1.855	22	1.19
Ringkøbing-Skjern	2.861	34	1.19
Ishøj	1.163	14	1.20
Næstved	3.817	46	1.21
Lemvig	1.065	13	1.22
Dragør	733	9	1.23
Ikast-Brande	1.867	23	1.23
Stevns	1.049	13	1.24
Ringsted	1.525	19	1.25
Odsherred	1.969	25	1.27
Slagelse	3.761	48	1.27
Syddjurs	2.030	26	1.28

Billund	1.234	16	1.30
Faxe	1.847	24	1.30
Thisted	1.970	26	1.32
Esbjerg	5.445	72	1.32
Kerteminde	1.243	17	1.37
Herlev	1.315	18	1.37
Lolland	3.142	44	1.40
Køge	2.491	35	1.41
Brøndby	2.057	29	1.41
København	18.592	268	1.44
Guldborgsund	3.634	54	1.49
Høje-Taastrup	2.165	33	1.52
Jammerbugt	1.818	28	1.54
Skive	2.042	32	1.57
Brønderslev- Dronninglund	1.733	28	1.62
Nordfyns	1.453	24	1.65
Frederiksberg	3.621	61	1.68
Holstebro	2.253	38	1.69
Struer	936	20	2.14
Ærø	410	9	2.20
Samsø	204	5	2.45
Fanø	157	4	2.55
Samlet	256.013	2.803	1.09

5. Udgifter relateret til diabetes

Hospitalsydelser

Behandling i hospitalsvæsenet finansieres delvist af staten og delvist af kommunerne. Regionerne modtager et grundbidrag fra staten og et aktivitetsbidrag fra kommunerne, der samlet udgør 20% af udgifterne til hospitalsvæsenet. Kommunernes aktivitetsbestemte bidrag udgør ca. 12% af regionernes samlede finansiering og er medvirkende til at give kommunerne incitament til at levere en effektiv forebyggelses-, pleje- og sundhedsindsats til borgerne.

Forebyggelse og tidlig indsats kan i relation til diabetes, og de komplikationer sygdommen kan medføre, resultere i besparelser i forhold til kommunernes aktivitetsbestemte medfinansiering.

En opgørelse af den gennemsnitlige hospitalskontakt i Danmark for borgere med diabetes og øvrige borgere viser, at en borger med diabetes i gennemsnit i 2008 havde 8 hospitalskontakter herunder både ambulante- og skadestuebesøg samt stationære indlæggelser, mens øvrige borgere i gennemsnit havde 4 hospitalskontakter.

Tabel 7 viser den gennemsnitlige hospitalskontakt for borgere med diabetes og øvrige borgere i kommunerne i 2008.

Tabel 7 - Antal hospitalkontakter i 2008 for borgere med diabetes og øvrige borgere

Tabellen viser opgørelse af antal hospitalkontakter for borgere med diabetes og øvrige borgere 2008

Tabellen er sorteret efter faldende gns. hospitalkontakt for borgere med diabetes

Kommune	Gns. hospitalkontakt for borgere med diabetes pr. kommune 2008	Gns. hospitalkontakt for øvrige borgere pr. kommune 2008
København	10	5
Frederiksberg	10	6
Hvidovre	10	5
Glostrup	10	5
Esbjerg	9	5
Brøndby	9	5
Svendborg	9	5
Horsens	9	5
Ishøj	9	5
Samsø	9	5
Albertslund	9	5

Solrød	9	5
Odense	9	5
Faaborg-Midtfyn	9	5
Høje-Taastrup	9	5
Guldborgsund	9	5
Rødovre	9	5
Hedensted	9	4
Greve	9	5
Kerteminde	9	5
Tårnby	8	5
Varde	8	5
Stevns	8	5
Nyborg	8	5
Køge	8	5
Lyngby-Taarbæk	8	5
Nordfyns	8	5
Assens	8	5
Roskilde	8	5
Vallensbæk	8	5
Århus	8	4
Dragør	8	5
Fredericia	8	5
Middelfart	8	4
Gentofte	8	5
Billund	8	4
Haderslev	8	5
Egedal	8	5
Vejle	8	5
Herlev	8	5
Lolland	8	5
Gladsaxe	8	5
Ballerup	8	5
Kolding	8	5
Næstved	8	5
Slagelse	8	4
Ærø	8	5
Faxe	8	4
Rudersdal	8	5

Skive	8	5
Gribskov	8	5
Sorø	8	4
Allerød	8	5
Vordingborg	8	5
Vejen	8	4
Furesø	8	5
Viborg	8	4
Hillerød	8	4
Skanderborg	8	4
Fredensborg	7	5
Odder	7	4
Sønderborg	7	5
Tønder	7	4
Aabenraa	7	4
Lejre	7	5
Silkeborg	7	4
Frederikssund	7	5
Langeland	7	5
Hjørring	7	4
Kalundborg	7	4
Helsingør	7	4
Mariagerfjord	7	4
Herning	7	4
Holbæk	7	4
Holstebro	7	4
Odsherred	7	4
Randers	7	4
Halsnæs	7	5
Ringsted	7	4
Fanø	7	5
Struer	7	4
Ikast-Brande	7	4
Thisted	7	4
Ålborg	7	4
Hørsholm	7	5
Frederikshavn	7	4
Vesthimmerlands	7	4

Brønderslev-Dronninglund	7	4
Morsø	7	5
Syddjurs	7	4
Favrskov	7	4
Ringkøbing-Skjern	7	4
Jammerbugt	7	4
Norddjurs	7	4
Lemvig	6	4
Rebild	6	4
Bornholm	6	4
Læsø	6	4

Sundhedsstyrelsen, Det Nationale Diabetesregister 2008, aktiviteten 2008 takstsystem 2009 LPR 10. nov. 2009

Bemærk at Christiansø ikke er medtaget i tabellen

På landsplan udgjorde den samlede produktionsværdi (DRG-værdi) for hospitalskontakter til borgere med diabetes i 2008 6,59 mia. kr., hvoraf den kommunale medfinansiering (KMF) udgjorde 947 mio. kr., hvilket udgør 14% af de samlede udgifter.

De geografiske forskelle i KMF i forhold til diabetikere med hospitalskontakt i 2008 er illustreret på et danmarkskort. Her fremgår variationen i kommunernes udgiftsniveau opgjort i kroner pr. 1.000 borgere i kommunen. Tabel 8 supplerer danmarkskortet med opgørelsen af variationen i udgiftsniveauet opgjort for KMF og de samlede udgifter i kroner pr. 1000 borgere. Opgørelserne er standardiseret for alder og køn. Det vil sige, at der er taget højde for, at alders- og kønsforskelle kommunerne imellem ikke påvirker udgiftsniveauet, hvorved udgifterne er sammenlignelige.

Tabel 8 - Udgifter for diabetikere med hospitalskontakt 2008

Tabellen viser sundhedsøkonomiske udgifter for diabetikere med hospitalskontakt pr. 1000 borgere (inkl. borgere med diabetes) i kommunerne 2008

Tabellen er sorteret efter faldende KMF

Kommune	KMF for borgere med diabetes med hospitalskontakt kr. pr. 1000 borgere (inkl. borgere med diabetes) i kommunerne 2008	DRG værdi for borgere med diabetes med hospitalskontakt kr. pr. 1000 borger (inkl. borgere med diabetes) i kommunerne 2008
Samsø	1.110.068	7.116.870
Læsø	543.805	4.566.455
Ærø	403.424	2.431.420
Langeland	330.000	2.301.248

Fanø	261.460	1.507.753
Norddjurs	257.062	1.756.900
Brøndby	242.764	1.657.580
Ishøj	242.265	1.571.728
Sønderborg	241.238	1.717.336
Bornholm	234.718	1.571.762
Dragør	233.087	1.632.345
København	229.804	1.652.683
Vejen	225.352	1.543.455
Hvidovre	222.490	1.529.780
Varde	220.176	1.525.916
Odsherred	218.874	1.551.869
Fredericia	214.191	1.400.428
Tønder	213.555	1.482.325
Esbjerg	210.735	1.417.002
Nyborg	210.608	1.460.725
Frederiksberg	208.183	1.467.140
Lolland	208.010	1.447.923
Horsens	200.467	1.407.706
Glostrup	197.523	1.578.401
Århus	197.260	1.400.920
Vallensbæk	196.949	1.244.510
Hedensted	196.844	1.408.722
Morsø	195.405	1.350.949
Mariagerfjord	194.336	1.334.329
Aabenraa	193.275	1.327.737
Rødovre	193.084	1.349.121
Guldborgsund	193.015	1.328.551
Halsnæs	192.092	1.252.793
Lemvig	191.828	1.250.247
Billund	191.095	1.324.282
Vesthimmerlands	188.230	1.169.074
Kerteminde	186.810	1.275.972
Fredensborg	185.446	1.193.082
Albertslund	183.763	1.193.123
Kalundborg	183.107	1.322.494
Holbæk	182.271	1.292.469
Faxe	182.236	1.253.890

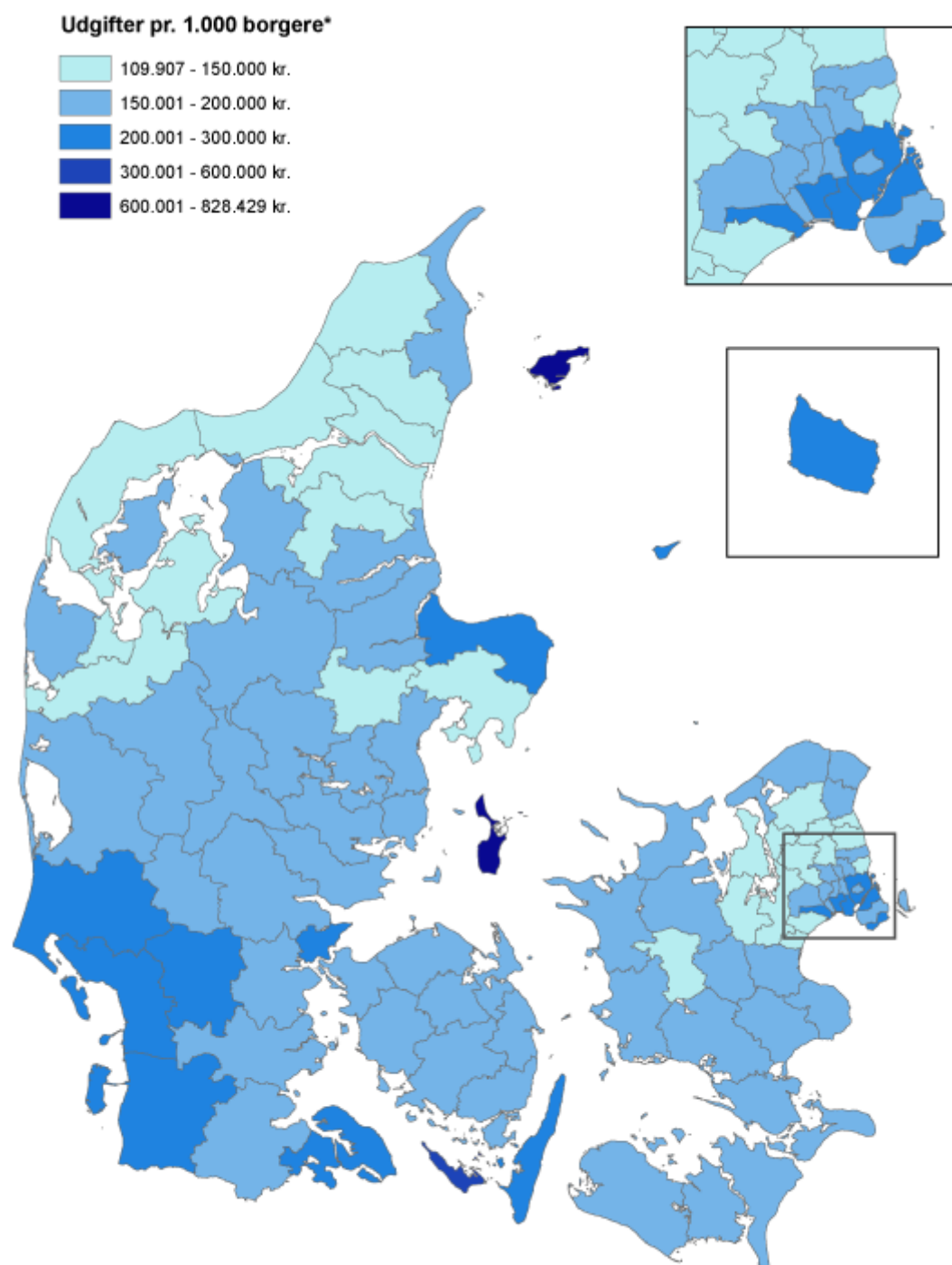

Stevns	181.677	1.267.292
Høje-Taastrup	180.444	1.237.524
Assens	180.241	1.307.734
Frederikshavn	178.658	1.254.737
Odense	176.911	1.262.073
Næstved	176.380	1.201.969
Haderslev	176.277	1.199.735
Nordfyns	174.913	1.371.094
Helsingør	174.474	1.145.101
Vejle	173.623	1.174.541
Gladsaxe	173.564	1.191.413
Ringkøbing-Skjern	173.443	1.151.925
Tårnby	173.407	1.218.199
Vordingborg	173.344	1.215.965
Gribskov	173.344	1.209.141
Svendborg	173.180	1.199.989
Faaborg-Midtfyn	171.910	1.193.986
Slagelse	171.423	1.244.000
Ballerup	168.286	1.150.969
Silkeborg	168.167	1.146.943
Køge	167.462	1.155.229
Viborg	165.836	1.175.093
Ikast-Brande	165.338	1.178.881
Herlev	164.127	1.120.524
Odder	163.157	1.158.835
Lyngby-Taarbæk	162.845	1.154.036
Middelfart	162.035	1.117.604
Syddjurs	161.861	1.138.754
Ringsted	160.897	1.127.967
Randers	159.388	1.100.529
Skive	158.733	1.114.215
Solrød	157.786	1.211.568
Herning	156.944	1.042.415
Kolding	156.634	1.096.574
Thisted	153.158	1.034.220
Skanderborg	152.173	982.722
Struer	151.429	1.114.866

Brønderslev-Dronninglund	150.790	1.022.459
Sorø	150.501	1.092.822
Egedal	150.048	1.140.053
Greve	149.723	1.012.607
Hjørring	149.697	967.251
Jammerbugt	149.619	1.070.724
Ålborg	148.864	1.031.462
Hillerød	147.218	983.183
Roskilde	145.237	1.052.342
Frederikssund	145.012	990.808
Gentofte	144.452	1.027.013
Furesø	143.243	872.217
Holstebro	142.937	995.893
Favrskov	140.991	916.432
Lejre	133.270	899.849
Allerød	132.999	873.261
Rebild	129.269	941.888
Rudersdal	121.595	835.910
Hørsholm	120.999	862.543

Sundhedsstyrelsen, Det Nationale Diabetesregister 2008, aktiviteten 2008 takstsystem 2009 LPR 10. nov. 2009 Bemærk at Christiansø ikke er medtaget i opgørelsen da der ikke afregnes KMF eller DRG værdi for Christiansø

GIS kort 3 - Kommunal medfinansiering, diabetes sygehus, 2008

KMF for diabetikere med hospitalskontakt 2008

Kilde: SST, Det nationale diabetesregister 2008, aktiviteten 2008, takstsystem 2009, baseret på LPR 10. nov. 2009

* korrigeret for alder og køn

Danmarkskort: © Kort & Matrikelstyrelsen 2008

Tabel 9 viser en oversigt over kommunernes merudgift til diabetikere med hospitalskontakt i forhold til øvrige borgere med hospitalsskontakt i kommunerne. Merudgiften er opgjort i kroner pr. 1.000 diabetikere i kommunerne for hhv. de samlede udgifter og KMF. For nogle kommuner viser merudgiften sig at være negativ, hvilket betyder, at udgifterne til hospitalskontakten for kommunens øvrige borgere er højere end udgiften til kommunens borgere med diabetes. Opgørelsen af merudgiften er standardiseret for alder og køn.

Tabel 9 - Merudgift til borgere med diabetes hospitalskontakt 2008

Tabellen viser kommunerens merudgift til borgere med diabetes, der har haft hospitalskontakt 2008.

Tabellen er sorteret efter faldende merudgift ift. KMF

Kommune	Merudgift til diabetes ift. hospitalskontakt, KMF kr. pr. 1000 borgere med diabetes i kommunen 2008	Merudgiften til diabetes ift. hospitalskontakt, DRG værdi kr. pr. 1000 borgere med diabetes i kommunen 2008
Herning	1.934.923	11.242.707
Esbjerg	1.932.905	11.302.610
København	1.915.926	12.765.343
Århus	1.850.667	10.639.387
Ringkøbing-Skjern	1.835.079	12.721.113
Slagelse	1.806.073	11.108.135
Skive	1.787.692	12.449.453
Guldborgsund	1.765.612	10.872.599
Roskilde	1.691.883	13.683.184
Varde	1.655.829	9.108.346
Vejle	1.648.014	9.319.562
Næstved	1.600.849	8.657.276
Horsens	1.592.450	10.584.155
Viborg	1.565.261	10.792.333
Odsherred	1.519.834	8.880.244
Silkeborg	1.519.270	7.866.772
Odense	1.463.839	9.165.330
Hjørring	1.453.008	6.605.274
Faaborg-Midtfyn	1.443.157	9.047.879
Vejen	1.441.270	9.791.882
Albertslund	1.434.576	7.167.953
Svendborg	1.419.339	9.639.211
Randers	1.413.455	9.071.278
Hvidovre	1.359.152	9.769.304
Skanderborg	1.292.986	5.597.428
Hedensted	1.246.722	8.337.760
Frederikssund	1.241.867	7.796.099
Frederiksberg	1.237.630	9.010.106
Hillerød	1.232.077	7.326.121
Frederikshavn	1.198.221	7.512.973
Aabenraa	1.190.319	8.818.941

Holstebro	1.189.473	7.061.662
Sønderborg	1.175.482	11.627.958
Kolding	1.166.887	7.712.600
Holbæk	1.139.213	7.499.962
Helsingør	1.138.944	7.198.660
Haderslev	1.138.721	6.469.180
Mariagerfjord	1.134.236	9.490.293
Morsø	1.126.125	7.319.005
Køge	1.123.089	6.666.809
Bornholm	1.104.149	7.235.896
Tønder	1.089.943	8.199.784
Fredericia	1.073.380	5.402.581
Middelfart	1.059.441	6.780.197
Ålborg	1.046.110	5.533.593
Ringsted	1.046.044	5.912.669
Greve	1.036.830	7.491.691
Lolland	1.007.643	6.576.177
Assens	964.169	6.945.154
Faxe	957.217	7.638.965
Norddjurs	942.259	4.309.097
Ballerup	904.628	4.092.194
Gentofte	869.354	5.517.721
Thisted	856.649	5.052.365
Vordingborg	842.144	5.824.269
Favrskov	822.443	4.532.127
Høje-Taastrup	820.500	4.280.511
Rødovre	775.936	4.788.158
Kalundborg	751.349	5.073.803
Herlev	745.760	3.720.413
Vesthimmerlands	739.866	3.005.471
Gladsaxe	722.552	3.662.592
Ikast-Brande	711.762	5.238.370
Sorø	670.595	2.792.021
Brøndby	655.084	4.274.042
Syddjurs	654.356	4.480.662
Nordfyns	640.415	6.163.779
Lemvig	627.288	3.308.395
Ishøj	551.553	3.076.560

Nyborg	550.195	3.996.599
Lyngby-Taarbæk	548.323	2.318.897
Brønderslev- Dronninglund	548.065	3.067.540
Struer	539.565	5.193.283
Fredensborg	508.701	3.035.704
Kerteminde	467.620	2.982.528
Furesø	466.175	1.708.607
Allerød	370.919	5.225.935
Lejre	364.756	6.923.912
Billund	333.625	2.443.210
Gribskov	289.589	2.252.126
Rudersdal	245.866	1.802.771
Vallensbæk	233.397	1.394.851
Egedal	227.134	2.284.618
Solrød	220.528	5.187.113
Halsnæs	213.260	1.568.258
Glostrup	187.342	2.844.970
Jammerbugt	169.468	982.906
Odder	162.672	1.122.337
Tårnby	44.534	1.023.340
Stevns	11.523	2.775.955
Langeland	-34.379	735.713
Rebild	-66.010	1.064.779
Hørsholm	-502.967	-1.133.958
Dragør	-669.796	-3.290.474
Ærø	-873.728	-6.046.454
Samsø	-983.576	-7.726.929
Læsø	-1.011.923	-4.982.923
Fanø	-1.643.265	-10.566.692

Sundhedsstyrelsen, Det Nationale Diabetesregister 2008, aktiviteten 2008 takstsystem 2009 LPR 10. nov.
2009 Bemærk at Christiansø er frasorteret

Sygesikringsydelser

På landsplan udgjorde det samlede bruttohonorar for sygesikringskontakter til borgere med diabetes i 2008 793 mio. kr., hvoraf KMF udgjorde 121 mio. kr.

En opgørelse af sygesikringskontakter i 2008 for hhv. borgere med diabetes og øvrige borgere viser, at en borger med diabetes i gennemsnit på landsplan modtog 26 sygesikringsydelser, mens øvrige borgere i gennemsnit modtog 13 sygesikringsydelser.

Af tabel 10 fremgår de gennemsnitlige sygesikringskontakter i 2008 for borgere med diabetes og øvrige borgere opgjort på kommuneniveau.

Tabel 10 - Antal sygesikringskontakter i 2008 for borgere med diabetes og øvrige borgere

Tabellen viser opgørelse af antal sygesikringskontakter for borgere med diabetes og øvrige borgere 2008. Tabellen er sorteret efter faldende gns. sygesikringskontakt for borgere med diabetes.

Kommune	Gns. sygesikringskontakt for borgere med diabetes pr. kommune	Gns. sygesikringskontakt for øvrige borgere pr. kommune
Læsø	31	13
Tønder	30	13
Helsingør	30	15
Halsnæs	29	14
Fanø	29	14
Fredensborg	29	14
Hørsholm	29	16
Rudersdal	29	15
Randers	28	14
Sønderborg	28	13
Faxe	27	13
Bornholm	27	13
Horsens	27	13
Århus	27	13
Holstebro	27	12
Allerød	27	13
Haderslev	27	13
Gentofte	27	14
Solrød	27	14
Assens	27	13
Lejre	27	13
Frederikssund	27	14
Furesø	27	14
Esbjerg	27	13
Køge	27	14
Herning	27	13
Ishøj	27	13

Ballerup	26	14
Hedensted	26	12
Lyngby-Taarbæk	26	14
Kerteminde	26	13
Morsø	26	13
Odsherred	26	13
Hillerød	26	14
Silkeborg	26	13
Varde	26	12
Kolding	26	13
Ringsted	26	13
Holbæk	26	13
Favrskov	26	13
Gribskov	26	14
Greve	26	14
Skanderborg	26	13
Ålborg	26	13
Næstved	26	13
Aabenraa	26	13
Mariagerfjord	26	12
Struer	26	13
Guldborgsund	26	13
Norddjurs	26	13
Viborg	26	12
Slagelse	26	13
Lolland	26	14
Tårnby	26	14
Thisted	26	12
Ringkøbing- Skjern	26	12
Kalundborg	26	12
Syddjurs	25	13
Frederikshavn	25	13
Stevns	25	13
Frederiksberg	25	13
Ikast-Brande	25	12
Billund	25	12
Odder	25	12

Odense	25	13
Jammerbugt	25	13
Skive	25	12
Rødovre	25	14
Sorø	25	13
Roskilde	25	13
Dragør	25	13
Lemvig	25	12
Gladsaxe	25	13
Vejle	25	12
Albertslund	25	13
Fredericia	25	13
København	24	12
Rebild	24	12
Nyborg	24	13
Høje-Taastrup	24	13
Faaborg-Midtfyn	24	13
Nordfyns	24	12
Hvidovre	24	13
Glostrup	24	13
Vordingborg	24	13
Brøndby	24	13
Svendborg	24	12
Vesthimmerlands	24	12
Egedal	24	12
Middelfart	24	12
Brønderslev- Dronninglund	24	12
Herlev	23	13
Vallensbæk	23	13
Langeland	23	13
Vejen	23	11
Ærø	22	12
Hjørring	22	12
Samsø	20	11

Sundhedsstyrelsen, Det Nationale Diabetesregister 2008, Sygesikringsregistret 2008.

Bemærk at Christiansø er frasorteret.

På danmarkskortet fremgår KMF til diabetikere med sygesikringskontakt i 2008. Variationen i kommunernes udgiftsniveau til borgere med diabetes er opgjort i kroner pr. 1000 borgere i kommunen (betalerkommune). Udgiftsniveauet til sygesikringsydelser fremgår ligeledes af tabel 11, der viser KMF og bruttohonorar til borgere med diabetes i 2008 opgjort i kroner pr. 1.000 borgere. Alle opgørelser viser standardiserede tal korrigeret for alder og kønsforskelle kommunerne imellem.

Tabel 11 - Udgifter for diabetikere med sygesikringskontakt 2008

Tabellen viser sundhedsøkonomiske udgifter for borgere med diabetes med sygesikringskontakt kr. pr. 1000 borgere (inkl. borgere med diabetes) i kommunerne 2008.

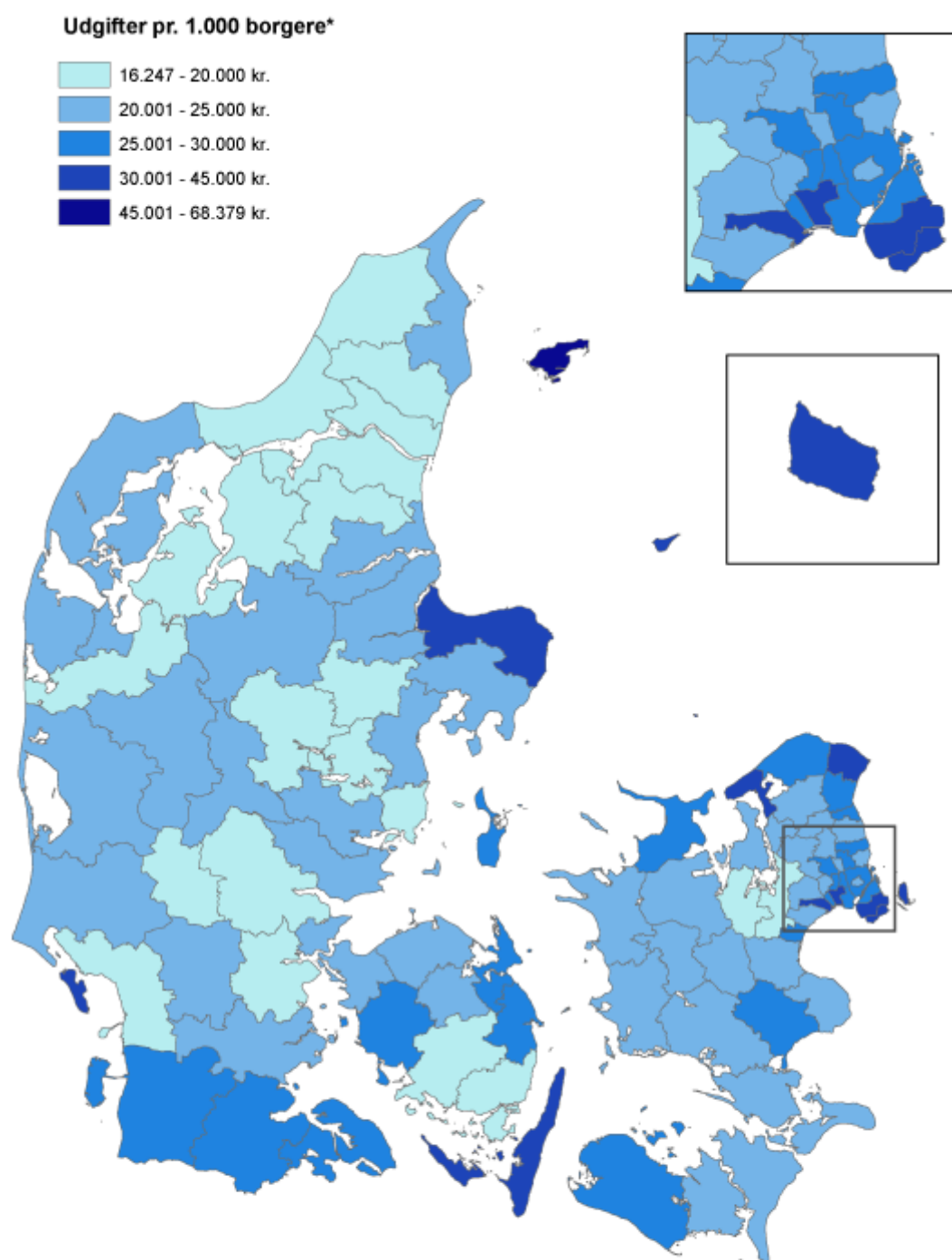
Tabellen er sorteret efter faldende KMF.

Kommune	KMF til borgere med diabetes med sygesikringskontakt kr. pr. 1000 borgere (inkl. borgere med diabetes) i kommunerne 2008	Bruttohonorar til borgere med diabetes med sygesikringskontakt kr. pr. 1000 borgere (inkl. borgere med diabetes) i kommunerne 2008
Læsø	68.379	553.119
Ærø	44.159	340.234
Fanø	42.720	343.081
Dragør	42.400	258.157
Ishøj	37.607	237.892
Langeland	37.300	285.185
Halsnæs	36.398	226.870
Brøndby	35.153	213.802
Norddjurs	34.429	258.191
Bornholm	31.776	210.894
Tårnby	30.468	169.877
Helsingør	30.316	177.142
Sønderborg	29.578	201.365
Solrød	28.857	186.703
Fredensborg	28.839	172.546
Rødovre	28.648	172.487
Tønder	28.545	202.302
København	28.450	162.943
Lyngby-Taarbæk	27.741	164.892
Ballerup	27.641	159.950
Gladsaxe	27.599	163.101
Glostrup	27.466	159.944
Vallensbæk	27.267	172.321

Hørsholm	27.210	162.472
Odsherred	27.202	184.323
Lolland	26.951	181.260
Samsø	26.773	240.468
Kerteminde	26.496	179.582
Hvidovre	25.984	158.787
Faxe	25.925	173.712
Nyborg	25.881	176.675
Gribskov	25.544	160.734
Aabenraa	25.309	162.906
Assens	25.045	179.516
Herlev	24.969	154.536
Frederiksberg	24.966	147.264
Furesø	24.957	154.610
Albertslund	24.875	157.859
Høje-Taastrup	24.603	149.031
Kalundborg	24.553	159.338
Haderslev	24.401	158.337
Odense	24.398	158.053
Lemvig	23.895	158.948
Morsø	23.556	163.998
Gentofte	23.544	141.056
Ringsted	23.458	151.074
Egedal	23.389	149.376
Guldborgsund	23.291	157.043
Nordfyns	23.290	162.070
Frederikssund	23.251	143.082
Middelfart	23.118	155.156
Holbæk	22.889	152.649
Allerød	22.855	147.579
Århus	22.845	159.229
Syddjurs	22.735	161.407
Stevns	22.688	155.022
Slagelse	22.639	149.230
Køge	22.472	145.365
Randers	22.422	152.880
Rudersdal	22.313	137.208
Hillerød	22.247	133.984

Frederikshavn	22.241	160.282
Vejen	22.197	162.913
Fredericia	22.041	148.190
Næstved	21.732	143.011
Greve	21.729	131.850
Ringkøbing-Skjern	21.715	150.758
Horsens	21.542	143.209
Mariagerfjord	21.472	159.071
Vordingborg	21.398	141.868
Hedensted	21.317	146.245
Thisted	21.118	138.078
Varde	20.702	152.907
Herning	20.636	142.876
Viborg	20.594	140.799
Struer	20.480	142.272
Ikast-Brande	20.331	143.068
Sorø	20.224	137.113
Odder	19.840	142.644
Holstebro	19.700	135.641
Ålborg	19.471	134.472
Favrskov	19.342	136.175
Jammerbugt	18.874	133.898
Brønderslev-Dronninglund	18.768	132.985
Kolding	18.742	132.828
Faaborg-Midtfyn	18.714	135.534
Svendborg	18.618	130.422
Vesthimmerlands	18.506	132.621
Esbjerg	18.229	128.328
Lejre	18.177	122.976
Skanderborg	18.093	131.158
Billund	18.029	127.826
Silkeborg	17.845	129.087
Skive	17.656	118.956
Vejle	17.243	114.252
Roskilde	16.831	107.698
Hjørring	16.304	113.171
Rebild	16.247	117.071

GIS kort 4 - Kommunal medfinansiering, diabetes sygesikring, 2008

KMF for diabetikere med sygesikringskontakt 2008

Kilde: SST, Det nationale diabetesregister, Sygesikringsregisteret

*korrigeret for alder og køn

Danmarkskort: © Kort & Matrikelstyrelsen 2008

Af tabel 12 fremgår merudgiften for sygesikringskontakter, der er relateret til diabetes i kommunerne. Merudgiften er opgjort i kroner pr. 1000 diabetikere i kommunerne for hhv. bruttohonorar og KMF. For nogle kommuner vil merudgiften være negativ, hvilket indikerer at udgiften til kommunens øvrige borgere er højere end udgifterne til kommunens borgere med diabetes. Merudgiften for hhv. bruttohonorar og KMF er standardiseret for alder og køn.

Tabel 12 - Merudgift til borgere med diabetes, sygesikringskontakt 2008

Tabellen viser kommunernes merudgift til borgere med diabetes, der har haft sygesikringskontakt 2008. Tabellen er sorteret efter faldende KMF.

Kommune	Merudgift til diabetes ift. sygesikringskontakt, KMF kr. pr. 1000 borgere med diabetes i kommunen	Merudgift til diabetes ift. sygesikringskontakt, bruttohonorar kr. pr. 1000 borgere med diabetes i kommunen
Bornholm	186.186	981.281
Thisted	157.014	879.592
Ringkøbing-Skjern	155.268	956.674
Herning	153.353	890.711
Vejle	141.753	867.572
Slagelse	138.348	896.723
Holstebro	136.423	855.837
Odense	134.264	770.402
Hedensted	126.962	824.396
Sønderborg	121.773	773.664
Haderslev	121.231	759.753
Middelfart	119.552	741.086
Lemvig	113.987	612.230
Tønder	113.803	782.203
Kolding	113.306	743.168
København	111.300	687.147
Hillerød	110.281	677.211
Glostrup	108.664	492.900
Skive	107.946	673.512
Fredericia	107.662	652.745
Odsherred	107.641	656.362
Guldborgsund	107.528	770.635

Helsingør	107.295	634.811
Horsens	106.363	684.920
Assens	103.351	716.086
Morsø	102.803	717.646
Ikast-Brande	101.928	609.049
Ringsted	101.454	574.963
Viborg	100.209	677.397
Aabenraa	96.113	587.244
Kalundborg	96.031	564.593
Fredensborg	95.203	627.936
Ålborg	94.153	660.684
Esbjerg	92.531	635.270
Frederikssund	91.872	627.020
Næstved	91.655	604.644
Svendborg	91.284	553.737
Århus	90.312	666.534
Høje-Taastrup	89.965	439.697
Holbæk	88.603	582.816
Ballerup	87.939	469.151
Struer	87.183	537.410
Nyborg	86.451	583.104
Silkeborg	84.782	602.230
Frederikshavn	83.706	594.315
Randers	83.437	626.242
Greve	83.352	451.755
Faxe	82.811	619.061
Allerød	82.322	493.061
Norddjurs	81.889	687.689
Sorø	81.773	541.890
Lolland	81.352	565.439
Favrskov	78.236	559.651
Vejen	77.142	545.406
Kerteminde	77.007	491.663
Vordingborg	76.458	479.443
Rødovre	75.695	450.127
Furesø	74.962	452.941
Vesthimmerlands	74.643	552.287
Rebild	74.336	491.230

Mariagerfjord	73.814	623.061
Varde	73.510	572.079
Nordfyns	72.534	496.680
Ishøj	68.871	329.468
Hjørring	67.071	455.792
Roskilde	66.257	449.359
Halsnæs	66.123	521.893
Skanderborg	63.022	537.046
Egedal	62.983	423.185
Odder	62.561	439.898
Køge	61.370	402.817
Lejre	61.239	403.186
Lyngby-Taarbæk	60.371	388.790
Billund	58.745	375.916
Syddjurs	57.508	451.242
Faaborg-Midtfyn	54.653	448.685
Hvidovre	53.407	382.573
Frederiksberg	50.795	363.077
Brønderslev- Dronninglund	50.665	358.999
Herlev	50.616	310.037
Tårnby	49.651	270.134
Jammerbugt	48.499	416.742
Gribskov	41.275	365.183
Brøndby	38.800	286.617
Hørsholm	38.725	232.758
Gentofte	37.236	298.792
Albertslund	36.845	377.548
Gladsaxe	34.394	262.691
Solrød	23.548	258.048
Langeland	22.700	254.816
Rudersdal	19.893	230.943
Vallensbæk	12.897	102.949
Stevns	6.266 ´	166.252
Ærø	-3.131	-78.094
Dragør	-25.035	-49.635
Læsø	-28.167	-223.313
Samsø	-42.596	-247.233

Fanø	-47.181	-330.003

Sundhedsstyrelsen, Det Nationale Diabetesregister 2008, Sygesikringsregistret 2008.

Bemærk at Christiansø er frasorteret.

6. Forebyggelsesperspektiver

Denne rapport omhandler som nævnt såvel type 1 som type 2 diabetes, da det i diabetesregisteret ikke er muligt endnu at skelne mellem disse to former. Dette afsnit omhandler dog primært forebyggelsesperspektiverne i forhold til type 2 diabetes, da det vurderes, at det er her kommunernes forebyggelsesindsats vil have den største indflydelse.

Sygdomsudvikling

Udvikling af type 2 diabetes skyldes formentlig et samspil mellem genetiske risikofaktorer og påvirkninger fra levevis og miljø. De væsentligste risikofaktorer er svær overvægt (BMI > 30), lav fysisk aktivitet, type 2 diabetes blandt forældre eller søskende og for kvinder desuden sukkersyge i forbindelse med tidligere graviditet. Type 2 diabetes betragtes som en livsstilssygdom, som kan udvikles på baggrund af det metaboliske syndrom, med bl.a. svær overvægt og forstyrrelser i de biokemiske parametre (insulin, fedt) samt tendens til forhøjet blodtryk. Denne fase af sygdommens udvikling kan starte allerede i barnealderen. Diabetes indebærer en øget risiko for at udvikle en række alvorlige komplikationer i hjerte-karsystemet, nervesystemet, nyrer, øjne og hud. I de fleste tilfælde er de primære symptomer på sygdommen så vage og ukarakteristiske, at sygdommen først konstateres, når der er opstået komplikationer i nogle af de nævnte organsystemer. Undersøgelser viser, at op mod 50% af patienterne på diagnosetidspunktet har en eller flere af ovennævnte komplikationer. Disse forhold er bl.a. medvirkende til, at diabetespatienter har en betydelig overdødelighed i forhold til ikke-diabetikere.

De fleste type 1 diabetespatienter går for øjeblikket til kontrol og behandling i (diabetes)ambulatorier i sygehusregi. Patienter med type 2 diabetes bliver typisk diagnosticeret, udredt og fulgt hos deres praktiserende læge. For begge sygdommes vedkommende vil kommunen dog ofte komme til at yde en betydelig forebyggelses- og plejeindsats.

Borgerrettet forebyggelse

Overvægt spiller sammen med andre livsstilsfaktorer en central rolle for udvikling af type 2-diabetes, og derfor vil forskellige tiltag, der på samfunds-/ lokalsamfundsniveau forsøger at gribe ind overfor usund kost og fysisk inaktivitet, kunne forebygge udviklingen af metabolisk syndrom og type 2 diabetes hos både børn og voksne. Forebyggelse med fokus på sund kost og en passende daglig fysisk aktivitet er helt centrale i forebyggelsen af type 2 diabetes og kan fx foregå gennem brede informationsindsatser, indsatser i daginstitutioner og skoler og gennem indsatser i fx den kommunale sundhedstjeneste eller på arbejdspladser. Rammer og tilbud, der understøtter sund livsstil, bør være til stede allerede i barndommen og kan også have karakter af forskellige former for reguleringer og rammesætning i det fysiske miljø som fx cykelmuligheder, motionsstier og lign.

Patientrettet forebyggelse

Patientrettet forebyggelse søger at undgå at sygdom udvikler sig yderligere og at begrænse eller udskyde dens eventuelle komplikationer. Dette er helt centralt at kunne tilbyde patienter med diabetes 1 og 2 med

henblik på forebyggelse af de komplikationer, der er relateret til diabetes jf kapitel 4. Den patientrettede forebyggelse er en fælles opgave for regioner og kommuner, og den konkrete lokale arbejdsdeling fastlægges i Sundhedsaftalerne og i frivillige lokale aftaler hermed.

Der er etableret en lang række nationale, regionale og lokale samarbejder på diabetesområdet, der på forskellig vis også inkluderer den patientrettede forebyggelse. Fx

- En national handlingsplan fra 2003
- En national styregruppe i regi af Sundhedsstyrelsen - Diabetesstyregruppen
- Et forløbsprogram for diabetes
- En national kvalitetsdatabase - Diabetesregisteret

Desuden er diabetes et sygdomsområde i:

- Det nationale indikatorprojekt (NIP)
- Danske Kvalitetsmodel
- Kvalitetsudviklingen i almen praksis (forløbsydelse og kvalitetsdatabase)

Tidlig opsporing

Tidlig opsporing – også af risikofaktorer udgør en central del af den patientrettede forebyggelse for diabetes og er en forudsætning for at kunne etablere en målrettet forebyggende indsats i forhold til både type 1 og type 2 diabetes. Som nævnt har mange danskere type 2 diabetes uden at vide det, og op mod halvdelen af alle patienter med nykonstateret diabetes har allerede én eller flere senkomplikationer. Opmærksomheden bør rettes mod risikofaktorerne for sygdommen dvs. overvægt, arvemæssige forhold, forhøjet blodtryk m.v. og også mod de tidlige symptomer på selve sygdommen. Kommunerne har et særligt ansvar for børn og unge bl.a. via den kommunale sundhedstjeneste. Den kommunale sundhedstjeneste kan sammen med almen praksis sikre tidlig opsporing af uheldig vægtudvikling hos børn og unge.

Personer med anden etnisk baggrund udgør en særlig udfordring pga. en meget høj forekomst af type 2 diabetes i nogle grupper. Der bør derfor være mulighed for kostrådgivning, motionstilbud og rygeafvænning for at kunne understøtte denne del af den forebyggende indsats i lokalsamfundet.

Opfølgning og rehabilitering

Individuelt aftalte regelmæssige besøg samt årskonsultationen hos den praktiserende læge er en central del af den opfølgende indsats over for personer med diabetes. Ca. halvdelen af de patienter, der får konstateret type 2 diabetes, har endnu ikke udviklet komplikationer til sygdommen. Formålet med indsatsen overfor disse patienter er at fjerne eventuelle symptomer og at forhindre eller udskyde udviklingen af følgesygdomme. Basisindsatsen i forhold til patienterne er livsstilsorienteret og retter sig mod overvægt, uhensigtsmæssig kost, fysisk inaktivitet og rygning. Tilbuddene kan gives i almen praksis og i kommunen som egentlige rehabiliteringstilbud eller -programmer fx i kommunale sundhedscentre. Her er det løbende samarbejde mellem almen praksis og kommune centralt. I den forbindelse kan det nævnes, at en elektronisk henvisningsblanket, som skal sikre en smidigere henvisning fra almen praksis til de kommunale tilbud, er under udvikling.

Tilbuddene til borgere med diabetes bør udover kostvejledning omfatte fysisk træning og rygestoptilbud samt patientuddannelse med undervisning om sygdommen og understøttelse af mestringsevne og handlekompetence. Behovet for psykosociale tilbud vil afhænge af sygdomsgrad og eventuelle komplikationer og vil også kunne omfatte forhold vedr. beskæftigelse. Her kan der også, afhængig af sygdomsgrad, være behov for såvel hjemmepleje som hjemmesygepleje. Derudover vil der efter behov være brug for øjenkontrol og kontrol hos fodterapeut, således at både udvikling og forværring af øjenkomplikationer og sår på fødder og skinneben kan forebygges. I sværere og mere komplicerede sygdomstilfælde vil der være behov for en integreret indsats fra kommune, almen praksis og sygehus.

Tal på diabetes i kommunerne

Tal på sundhed i kommunerne

Tal på sundhed i kommunerne er et pilotprojekt, som har fokus på en bedre udnyttelse og formidling af den viden, der findes i Sundhedsstyrelsens registre med relevans for kommunerne. I første omgang er der udarbejdet to analyser om henholdsvis alkoholområdet og diabetes.
